

SLOVENSKI

Uredništvo: Rudi Janžaba / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiskarna: Slovenski poročevalci / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3, telefon 22-222 do 22-226 / Uprava: Ljubljana, Copena ulica 39-III, telefon 22-575 in 22-621 / Oglasi: oddelki Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 22-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-A-T-1 / Mesečna naročnina 200 din

Poročevalac

Ponosni smo na prispevek, ki ga dajemo k naporom vseh članic OZN

Govor dr. Jožeta Potrča na slavnostni seji Društva LRS za Združene narode

Ljubljana, 23. oktobra. V veliki dvorani ljubljanske univerze je bila danes popoldne slavnostna seja Društva LRS za Združene narode. Poleg članov odbora so prisostvovali slavnostni seji predsednik Sveta za prosveto in kulturo LRS prof. Anton Melik, rektor ljubljanske univerze dr. Fran Zwitter, sekretar izvršnega sveta LRS Boris Kocjančič, večje število univerzitetnih profesorjev, znanstvenih, kulturnih in javnih delavcev.

Svečano sejo je otvoril podpredsednik društva, dekan pravne fakultete dr. Mak so Smuderl, za tem pa je imel predsednik društva dr. Jože Potrč sledeči govor:

Jutri je dan OZN, ki stopa v svoje deveto leto. Praznik služi popularizaciji ciljev in uspehov OZN. Vsi napredni ljudje na svetu se zavedajo ogromnega pomena tega novega orodja za ohranitev miru in za nadaljnji družbeni razvoj. OZN je sicer v prvi vrsti orodje vlad, mora pa postati vedno bolj orodje množic, predvsem najnaprednejših družbenih sil, prebruhjenih množic zatiranih narodov in industrijskega delavstva in resnične inteligence. Vlade pač ne izražajo vedno volje in najglobljih interesov svojih lastnih narodov, tudi takrat ne, in še celo najmanj takrat, ko zastopajo nacionalno najbolj egoistične, imperialistične interese. Če hočemo gledati znanstveno pravilno in hkrati z realističnim optimizmom v bodočnost OZN in njenih svetlih ciljev, potem se moramo jasno zavedati, da ne gre samo za odgovornost vlad, ampak za odgovornost nešteti milijonov naprednih ljudi in gibanj brez razlike narodnosti, svetovnega nazora itd. Če je OZN še vedno, kljub lepim uspehom, več ali manj orodje ene

proti nedemokratičnim metodam zapadnih velesil se želimo omejiti ob tem prazniku le na dejstvo, da jugoslovanski narodi samo nadaljujejo boj za pravice malega naroda, ki mu jih hočejo vzeti veliki in sicer proti istemu ekspanzionizmu, ki je v drugi svetovni vojni izvršil toliko zla ob Hitlerjevi strani, ko so se jugoslovanski narodi borili, kot pravi zopet poslanica, v družini narodov, ki so se med vojno povežali za obrambo civilizacije. Naša borba je borba za sporazum proti diktatu, proti izvršenim dejstvom, za demokracije proti nedemokratičnim metodam. Naša borba sili temeljito k spoštovanju vse napredne ljudi sveta, ker gre za borbo narodov, ki so dali že nadčloveške žrtve v boju proti tolikim imperializmom!

V preteklem letu je uspelo naporom OZN ustaviti agresijo v Koreji. Od začetka te nesrečne vojne je bil prispevek Jugoslavije na raznih forumih OZN pomemben, saj je Jugoslavija uporabila ves ugled neodvisne, svobodoljubne države za podporo konstruktivnim predlogom in za rešitev miru. Letošnja poslanica generalnega sekretarja, ki je zmerna in izrazih, navaja še med uspehi OZN pomoč nezagotavljanju in ponovno ugotavljanju tezo, ki je postala osnovna politična teza M. O. Dela in njene filadelfijske deklaracije, da namreč ne more biti v svetu miru, dokler toliko ljudi živi v skrajni revščini. S tem potrjuje poslanica veliki resnico, da je za ohranitev miru potrebna ne samo politična, ampak tudi ekonomska borba, ekonomsko sodelovanje med narodi, medsebojna pomoč in posebno pomoč nerazvitim deželam.

Poslanica ugotavlja napore in uspehe OZN v pospeševanju razvoja kolonialnih narodov k samostojnosti. Čeprav ne smemo nobenega, tudi najmanjšega uspeha podcenjevati, moramo vendar ugotoviti temeljno dejstvo, da je izvor nasprotij in vojn v nasprotju sliki ekonomskih interesih, da pa so ti interesi nasproti le med hegemonisti in imperialisti in da imajo osnovne ljudske množice vseh dežel, kakor je to že ugotovil Marx pred 100 leti, eden in isti, skupni interes. Zato je za ohranitev miru potrebna ne samo politična borba, ampak tudi ekonomska akcija in sicer ekonomska akcija posebne vrste — krepitev vloge proizvajalcev samih v produkciji. To ni nov pojem, posebno ne pri nas, že desetletja se govori o ekonomski demokraciji, ki je bistven sestavni del socialistične demokracije. Prispevati k razvoju socialistične demokracije v svetu se pa pravi prispjevati k naporom za ohranitev miru med narodi. O tej vrsti borbe za mir se po drugi svetovni vojni vedno več govori. To je izredno kompleksen problem, ne gre in to hočemo kot najvažnejšo misel danes pred vami poudariti, samo za pomoč nerazvitim deželam, ampak tudi za problem razvitih dežel. Tu je pa poleg demokracijskega odnosa do politično in ekonomsko slabotnih držav najpomembnejši problem ureditve ekonomske demokracije, soupravljanje in dalje upravljanje tovarn po kolektivnih in dalje upravljanje vse industrije po delavskem razredu. Jugoslavija ta problem 1950. leta ni samo postavila, ampak ga tudi že uresničuje. To je njen največji prispevek res zgodovinskega pomena družini narodov k socialnemu progressu miru in pravičnosti, konkretni prispevek k uresnitvi osnovnih parol OZN.

»Mednarodna politika« je priobčila te dni diskusijo, ki jo organizira Mednarodni forum za mir. Verjetno ni slučaj, da je prav naša dežela prispevala pod naslovom: Ekonomsko sodelovanje — orodje in jamstvo miru — teze grupe jugoslovanskih ekon. ekspertov, kjer solidno analizirajo vse ekonomske nujnosti in možnosti za ohranitev miru. Mislim, da je pogodil bistvo stvari ugledni veteran delavskega gibanja, belgijski socialist Camille Huysmans, ki je izvelel iz teze pomemben za ključek, da sta prosperiteta

eni (namreč razvitih dežel) in razvoj drugih, (namreč nerazvitih dežel) le dve strani enega in istega problema. Dovoljem si pa trditi, da s tem še niso napravljeni vsi teoretični sklepi, ki jih dopušča do sedanjosti razvoj socialistične demokracije pri nas in v svetu in ki na nov način potrjuje nujnost socializma, ki edini omogoča resničen mir, enakopravnost, demokracijske odnose med ljudmi in narodi oziroma državami in harmoničen ekonomski razvoj vsega človeštva in v prid vsega človeštva.

Morda danes na proslavi dneva OZN ni dovolj časa niti potrebe, da bi teoretično utemeljevali potrebo delavskega upravljanja tovarn zaradi ohranitve miru in resničnega ekonomskega sodelovanja vseh narodov. Mislim, da utegnejo zadovoljati sledeče misli. Vojne se v bistvu rodijo iz ekonomskih kriz ali iz poizkusa izogniti se krizi. V krizi šele pridejo interesi kapitala in dela do popolnega, absolutnega nasprotja, ki je sicer samo relativno. V času prosperitete delavski razred manj zanimajo ekonomski problemi, ki jih rešujejo kapitalisti, razen vprašanja mezd seveda. Plitvo razmišljanje in nepoznavanje najosnovnejših družbenih zakonitosti lahko vodi do mnenja, da mora vedno tako ostati, kot je to še v večini najrazvitejših dežel, da se namreč delavci zanimajo bolj za standard, a manj za upravljanje tovarn in celih industrijskih vej. Prvič je standard ali potrošnja vendar odvisna od produkcije in torej ni vseeno, kaj se producira, kar je sicer nesvetskejša domena organizatorja proizvodnje — kapitalista. Drugič, le delavski razred je tista sila in to močnata družbena sila, ki ima krvav interes, da se stroji v krizi ne ustavijo, pa tudi da ne producirajo več orožja, kar kor je to nujno za prepreženje agresije, kakor je to dejal maršal Tito. Delavci vseh dežel

imajo strašne in grenke izkušnje i s krizo i z vojno. Zato je teoretično nujen sklep, da se bodo ideje, ki jo Jugoslavija zaradi imanentne nujnosti notranjega razvoja uresničuje in tako postavlja pred vse mednarodno delavsko gibanje, prej ali slej tudi drugod uresničile. Lahko že izrazimo prepričanje, da tako dolgo, dokler delavski razred razvitih dežel ne spoznata, kar je izrazil C. Huysmans, ni pričakovati, da bo pomoč nerazvitim deželam taka, kot je to najbolj mogoče. Kapitalisti (isto velja za predstavnike ruskega državnega kapitalizma) ne morejo pojmovati vse veličine pomoči nerazvitim deželam, ker to ni v njihovem interesu.

Pravzaprav niti ne gre za pomoč v smislu pomoči, potrebni so dolgoročni krediti, koristni obem stranem. Pri proletariatu manjka samo subjektivnega faktorja, zavesti svoje jasne globoke zainteresiranosti in s tem tudi zgodovinske odgovornosti, da brani interese svoje in vsega človeštva. V tej luči je boj Jugoslavije za socialistično demokracijo, ki ga je proklamiral maršal Tito na VI. kongresu ZKJ, zgodovinskega pomena za vse narode sveta. Teoretično pomembno in zanimivo je dejstvo, da predstavljaja naš primer, kakor nekako pariška komunarna odgovor na neko dozorevalo vprašanje. Toda med tem, ko je Marx izvedel iz pamiške komunarne teoretični sklep, da mora proletariati razbiti buržoazni državni aparat in ustvariti svojega, lahko iz jugoslovanskega primera črpano teoretični zaključek, da mora proletariati obvladati tudi gospodarstvo z najdemokracije. (Nadaljevanje na 2 strani)

Edvard Kardelj kandidat Ljubljane

Ljubljana, 23. okt. Republiška vojniška komisija je danes ob 17.10 potrdila kandidaturu Edvarda Kardaolja za zvezni zbor Ljudske skupščine FLRJ in sicer v 197. volilnem okraju Ljubljana mesto II.

Predsednik republike pokrovitelj mednarodnega kongresa za talosoterapijo

Beograd, 23. okt. Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel pokroviteljstvo nad mednarodnim kongresom za talosoterapijo in klimatologijo, ki bo od 8.—16. V. 1954 v naši državi. Kongres organizira Zveza za zdravniških društev Jugoslavije in I. mednarodna federacija za termalizem in klimatizem, katere sedež je v Badenju v Švici.

Za kongres je med medicinskimi strokovnjaki vsega sveta veliko zanimanje. Na njem bo sodelovalo bržkone okrog 600 tujih delegatov.

Organizacijske in znanstvene priprave za ta kongres trajajo že dve leti in jih vodijo naši ugledni znanstveniki na polju medicine.

Kongres se bo začel v Opatici, nato pa nadaljeval v Dubrovniku.

Akademija za Dan Združenih narodov

Beograd, 23. okt. V Beogradu je bila nocoj ob 18. uri v veliki dvorani Kolarčeve Ljudske univerze slovena akademija za Dan Združenih narodov. Na akademiji so bili navzoči Sava Kosanović, član zveznega izvršnega sveta, Djuro Salaj, predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, Vladimir Simić, predsednik Zveze združenj za Združene narode Jugoslavije, Ninko Petrović, predsednik Združenja za Združene narode Srbije, dr. Jože Vilfan, generalni sekretar predsednika republike, Djurica Jokić, predsednik mestnega ljudskega odbora, Aleksander Belič, predsednik Srbske akademije znanosti in številni zastopniki javnega in kulturnega življenja Beograda. Med navzočimi so bili tudi zastopniki diplomatskega zbora s starejšim Philipom Baudetom ter funkcionarji tehnične pomoči OZN v Jugoslaviji in drugih specializiranih agencij OZN. O dnevu Združenih narodov je govoril dr. Aleš Bebler, državni podsekretar za zunanje zadeve.

Italijanski oficirji ranili našo državljanko

Našim dvolastni kom onemogočajo obdelovanje zemlje na italijanski strani meje

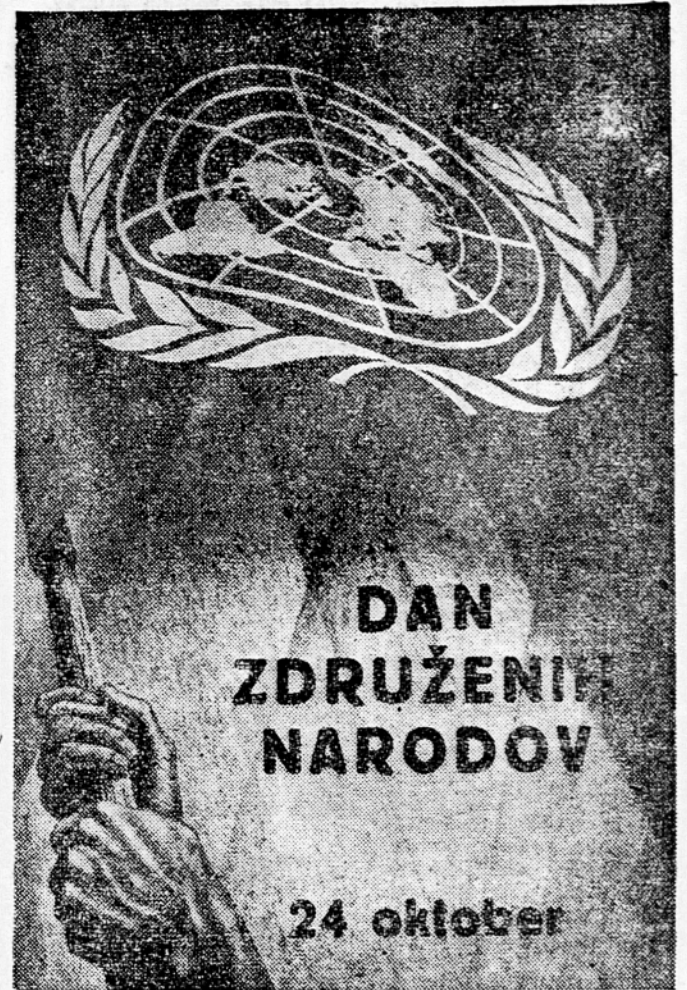
NOVA GORICA, 18. okt. Italijanski oficirji, ki so bili večer popoldne na lovu ob meji pri Gorici, so pri streljanju divjačine ranili našo državljanko, dvolastnico Nado Merljak iz Šempetra, ki je delala na polju na italijanski strani. V glavo je dobila več kobar iz lovske puške in se je morala zateči v šempetrsko bolnišnico.

Italijanski obmejni organi in finančarji delajo našim dvolastni kom vsak dan huje ovire in jih šikanirajo pri prehodu čez mejo. Kamor hodijo obdelovati svojo zemljo. S tem na najbolj grob način kršijo videnski sporazum. Na nekaterih obmejnih blokih se je običajni pregled dvolastniških izkaznic spremenil v inkvizitorsko zasliševanje. To se je pripetilo tudi trem Kraševcem na dvolastniškem bloku Lokvice pri Opatici selu. Finančarji so jih zasliševali, po kaj hodijo čez mejo,

češ da imajo tam le zelo malo zemlje in podobno. Enega izmed teh treh so celo pridržali na stražnici več kot eno uro in se je moral nato vrniti domov, ker ga niso pustili, da bi šel delat na svoje polje.

Prav tako pripovedujejo vaščani obmejnih vasi na Livškem sedlu, da so italijanski finančarji dvolastnikom zagrozili, da bodo blok zaprli, s čimer bi bili naši ljudje občutno prizadeti, ker imajo v senkih in kopicah onkraj meje velike količine živinske krme.

Z onstran meje se sliši iz Slovenske Benečije streljanje s puškami in strojnicami. Izvedelo se je, da so prispele v obmejno vas Čepčiče pri Trčmnu, kjer je bil rojen znan pisatelj beneških Slovencev Ivan Trnkno, nove skupine italijanskih vojakov. Nove čete so prispele tudi v vas Mašera in v druge kraje pod Matajurjem.

Za mir, pravico, blaginjo in napredek

Osem let je od tedaj, ko je bila ustanovljena Organizacija združenih narodov. V tej dobi smo bili vsi priče, da so se znova zaostrija protislovja v ideologijah, da so se povečala nasprotja pri uveljavljanju moči in da so spet na delu sile, ki hočejo nasilno uveljaviti svoje egoistične težnje. Toda, čeprav bi lahko marsikdo skeptično gledal na delovanje mednarodne diplomacije in površno, morda s prezirom ocenjeval dolge, neštetoletne mučne razprave pred Združenimi narodi, večkrat nestvarne govore in pulho govoričarje, pravne obrate in neredke zavojne v postopku, vendar nihče, ki dobro in zdravo misli, ne more mimo dejstva, da so Združeni narodi danes edini kraj, kjer lahko pride do izraza volja vsega človeštva: če bi tega ne bilo, potem skoraj ni sredstva, da bi preprečili izbruh nepremišljenih dejanj, ki bi prej ali slej sprostil z verige tiste elemente, ki bi znali pogrnati ves svet v nov svetovni požar...

To je skromno, vendar ni drugega! Združeni narodi so danes edina opora za miroljubna prizadevanja; svetovni mir je namreč mogoče zavarovati samo z načeli Ustanovne listine in sklepov, ki so bili sprejeti na njeni podlagi:

1. kolektivna varnost proti kakršni koli oboroženi agresiji, pa naj se pripeti v katerem koli delu sveta;
2. urejanje vseh mednarodnih sporov na mirnem način s posvetovanji, pogajaji, pomiritvijo in običajnimi pravnimi sredstvi;
3. mednarodno nadzorstvo nad oborožitvijo in — če bo le mogoče — dosegli splošno razorožitev, zlasti pa prepovedati uporabo orožja za množično iztrebljanje;
4. spoštovanje načela o enakih pravicah in samoodločitvi narodov;
5. podpora gospodarskemu in socialnemu napredku ter spoštovanje pravic in svobod, ki morajo veljati enako za posameznike kot za narode in države.

Osem let dejavnosti ni dolgo doba; kljub temu pa lahko že za ta čas priznamo OZN mnoge uspehe, med katerimi stoji najprej kolektivni nastop proti agresiji, nato pa uspeh prizadevanja, da se je vojna končala, pomenita — kljub neštetim vmesnim hibam — vendar ohrabrujoče dejanje, katerega posledice so se čutili in jih bo nemara zaznati tudi v prihodnosti...

Toda mimo tega velja še posebej poudariti dejavnost Združenih narodov na gospodarskem in socialnem področju. Dve tretjini človeštva živi v slabo razvitih deželah, v izredno slabih življenjskih razmerah in 80.000 lačnih ust se vsak dan pridruži tistim, ki se borijo za gol obstanek. Tu je sedaj področje, ki stopa v ospredje zanimanja in dejavnosti OZN. Ne bi mogli reči,

da je na tem področju bilo storjeno veliko; vendar že samo to, da se tudi tisti, ki jim nič ne manjka, danes že zavedajo, da je tudi njihov nadaljnji obstoj odvisen od razvoja in razmer v teh nerazvitih deželah, je velika pridobitev. Seveda od tega spoznanja nimamo še nihče ničesar in zboljšanje se zato še ni nikjer pokazalo. Se in še bo treba dela, da bo poglavalna ideja o vsečloveški povezanosti svoje korenine in da bo potreba po najtesnejši povezavi vseh človeških bitij dobila svoje konkretne oblike. To je dejavnost, ki je vredna, da ji človeštvo posveti vse svoje sile, kajti ko bomo začeli s tem delom bo preostalo le malo časa za brezplodno razpravljanje, odvisna sredstva in denar pa bodo naši primernejšo uporabo in koristnejšo naložbo...

Od prvega dne delovanja Združenih narodov je naša država — vsi naši narodi in državljani — z vsemi razpoložljivimi silami podpirala zamisljivo in delo mednarodne organizacije. Naše delegacije pri OZN so s predlogi, nasveti, pripombami in samim zgledom pomagale rešiti marsikatero zapleteno vprašanje. Ni, da bi po vrsti naševali prispevke naše države; dovolj bo, če opozorimo na naše stališče ob izbruh korejske krize, ki je po dveh letih vojne naposled dobilo svoje priznanje, ko se je korejski spopad nehaj; nadalje vsestranske napore naših predstavnikov pri OZN, da bi se uresničile zamisli o kolektivni varnosti proti agresivnim težnjam; — in naposled naše prizadevanje, da bi bili ovsrstvarjeni načrti o vespolni pomoči nerazvitim državam.

Jugoslavija je sicer majhna država, toda njen prispevek Združenim narodom za njihovo moralno uveljavitev, za povečanje njihovega ugleda, za razširitev njihove moči in za razširitev njihove dejavnosti — sega daleč čez sorazmerje z njeno velikostjo! Če bi vse druge države — zlasti mogočne in bogate velesile — enako gledale na OZN kot mali narodi, potem bi bila pot te pomembne svetovne organizacije lažja in uspešnejša. Upamo pa, da bo današnja proslava Dneva Združenih narodov — dneva, ki se ga spominjajo vsi narodi na vseh koncih sveta — še bolj vtisnila v zavest ljudi misel, da se mora vse človeštvo čim bolj okleniti idej Ustanovne listine, kajti mir, pravica, blaginja in napredek so vredni vsake žrtve in slehernega napora...

Obisk indonezijskega ministra

BEograd, 23. okt. Jugopres poroča, da bo prišel 25. oktobra na zasebni obisk v Jugoslavijo namestnik indonezijskega prosvetnega ministra g. Sarminid Mangunsarcora, ki je hkrati podpredsednik nacionalne konference Indonezije.

Sprejem na čast vojni mornarici v Koper

Koper, 23. oktobra. Nocoj sta MLO Koper in OLO Koper okolijska priredila sprejem na čast jugoslovanski vojni mornarici. Sprejema se je udeležila delegacija mornarjev in oficirjev pod vodstvom kapetana fregate Marija Ostojčiča. Sprejemu so prisostvovali tudi organizacijski sekretar okrajnega komiteja ZK Julij Beltram, zastopniki obeh ljubljanskih odborov in zastopniki množičnih organizacij. V imenu mestnega ljudskega odbora je izrekel mornarjem topel pozdrav tov. Polde Zaharija, zahvalil pa se mu je kapetan fregate Mario Ostojčič poudarjajoč, da bo vojna mornarica enako kot JLA vselej častno izpolnila sleherni nalogi, ki jo bo uveljavil vrhovni komandant maršal Tito. Po uradni sprejemu se je razvila prisrčna zabava s prepevanjem borbenih partizanskih pesmi.

Z zasedanja centralnega odbora Zveze študentov Jugoslavije

Beograd, 23. okt. Centralni odbor Zveze študentov Jugoslavije je končal dvodnevno posvetovanje in sklenil, da bo II. kongres zveze v Skoplju 13. in 14. marca 1954.

Na današnjem sestanku so govorili o mednarodni dejavnosti zveze. Letošnja zamenjava z inozemskimi študentskimi organizacijami je bila mnogo bolj živahna kakor prejšnja leta. Na strokovni praksi, seminarjih, delovnih akcijah, kulturnih pregledih in fizikalnih tekmovanjih v tujini je bilo letos 1150 naših študentov, v našo državo pa je prišlo 2290 študentov in mladincev iz drugih držav.

Za prihodnje leto namerava zveza študentov organizirati udeležbo Jugoslavije na festivalu v Ankarji, ki bo 27. februarja ob obletnici podpisa balkanskega sporazuma, mednarodni seminar v Jugoslaviji ter razna športna tekmovanja z inozemskimi športnimi ekipami.

VOLILNI ZBOROVANJI V POSTOJNI IN KRANJU

V nedeljo 23. t. m. bo ob 10 uri v Postojni volilno zborovanje, na katerem bo govoril tov. Veliko Vrhovni, član zveznega odbora SZDLJ. V Kranju bo v nedeljo ob 10 uri govoril na volilnem zborovanju tov. Karlo Mrzozvič, član zveznega odbora SZDLJ.

Fran Leskošek-Luka — prvi častni občan Raven na Koroskem

RAVNE, 23. okt. V priznanje za vse prizadevanje, katerega je vlagal in še vlagal Fran Leskošek-Luka za rast mesta Ravne na Koroskem, so ga v okviru proslave občinskega praznika izvolili za prvega častnega občana Raven. Na jutrišnji svečanosti mu bo izročena ustrežna spominska diploma. Od jutri dalje bodo tudi za čelji pisari občinske kronike, v katero bodo zabeležili vse pomembnejše dogodke. V Kodah so uredili muzej narodnoosvobodilne borbe, v katerem se zbrani številni dokumenti o borbah na Koroskem. M. Hr.

Obisk delegacije španske socialistične stranke

BEograd, 23. okt. Kakor je izvedel Jugopres, prideta 27. t. m. iz Pariza v Beograd kor delegata španske socialistične stranke v emigraciji na obisk v Jugoslavijo Rodoso Lopis, generalni sekretar socialistične delavske stranke Španije in Calvador Martinez Dasi, sekretar nacionalne federacije španske socialistične mladine. Za časa svojega bivanja v Jugoslaviji bosta gosta SZDL Jugoslavije.

Nakup 100.000 ton pšenice v Turčiji

BEograd, 23. okt. Kakor je izvedel Jugopres iz gospodarskih krogov, se tik pred zaključkom pogajanja za nakup 100.000 ton pšenice v Turčiji, jugoslovanski gospodarski krogi so mnenja, da bo ta nakup počel medsebojno izmenjavo blaga med Jugoslavijo in Turčijo in omogoči Turčiji nakup raznega industrijskega blaga v Jugoslaviji.

VELIKA VOLILNA RAZGIBANOST PO VSEJ SLOVENIJI:

Zbori volivcev bodo kmalu zaključeni

V vseh volilnih enotah skrbno izbirajo najboljše in najbolj sposobne ljudi za kandidate v zvezno in republiško skupščino — Izredna velika udeležba volivcev — Živahne razprave o političnih in gospodarskih zadevah

Izredno velika udeležba volivcev v novomeškem okraju

Po vsej Sloveniji se zbirajo te dni volivci na zborih volivcev, da dokončno izberó in določijo svoje kandidate za poslance v zvezni in republiški skupščini. Izredno velika udeležba, živahne razprave in skrbna izbira kandidata, to so prvotni in visoki politični in gospodarski zahtevi naših volivcev. Do sredine prihodnjega tedna bodo zbori volivcev zaključeni in s tem končana važna etapa volilnih priprav.

V kočevskem okraju skrbno izbirajo kandidate

Kočevje, 23. okt. Dočim so bili zbori volivcev za sprejem kandidatov za okrajni republikanski in zvezni zbor proizvajalcev v kočevskem okraju že zaključeni, so te dni zbori volivcev za izbiro kandidatov za republikanski in zvezni poslanec.

Za okrajni zbor proizvajalcev je bilo predlaganih 106 kandidatov, 62 iz industrijske in 44 iz kmetijske skupine. Izvoljenih pa bo 31. Kmetijska skupina, ki bo imela v republikanskem zboru proizvajalcev skupno s črnomeskim okrajem enega poslanca, je predlagala več kandidatov, med njimi Feliksa Razdržiha, Jožeta Berkopca, Franca in še nekatero, za zvezni zbor, kjer bo imel svojega poslanca skupno s črnomeskim in novomeškim okrajem, pa člana izvršnega sveta LRS Janeza Hribarja. Industrijska skupina je predlagala v republikanski zbor, kjer bo imel kočevski okraj enega poslanca, dva kandidata, Karla Grma, rudarja in dosedanjega poslanca ter Jožeta Zagarija, pomočnika direktorja kmetijsko-gospodarskega posestva v Kočevju. V zvezni zbor proizvajalcev, v kateri bo imel kočevski okraj poslanca skupno s črnomeskim in novomeškim okrajem, so bili predlagani za kandidate Avgust Jazbinšek, železniški uslužbenec v Novem mestu, Janko Rudolf, predsednik republiškega sveta sindikatov Slovenije in Černe Ivan, član republiškega sveta sindikatov.

Za vse zore volivcev je vladalo v kočevskem okraju izredno zanimanje in je bila udeležba povsod zelo dobra. V razpravljanju je prevladovalo tržaško vprašanje. Prav tako je bilo mnogo razpravljanja okrog lokalnih zadev in posamičnih kolektivov. Na rudiču je bilo na primer govora o proizvodnji in delovni disciplini. Rudarji so zelo kritično razpravljali o visokem odstotku bolnikov, ki znaša celih 14 odstotkov. Sklenili so, da bodo na prvo sejo delavskega sveta povabili okrajnega zdravnika in z njim skupno ugotovili vzrok bolezni ter način prizanavljanja bolniških dopustov, ki tako zelo obremenjujejo plačni fond. Mnogo govora je bilo na vseh zborih volivcev tudi o novih gospodarskih uredbah, zlasti pa še o porošniški mrzlici, ki je zajela pre-

Kočevska reka, Koštel in Osilnico, podpredsednika izvršnega sveta LRS Ivana Mačka-Matičjo, v 2. volilni enoti, ki obsega občine Ribnico, Sodražico, Lokoš potok in Drago dva kandidata, Matija Maležiča in Ivana Fajdiga, v 3. volilni enoti, to je v občini Velike Lašče in Dobropolje pa Metoda Mikusa in Janeza Pirnata, predsednika okrajnega ljudskega odbora Kočevje. Na zborih volivcev v kočevskem okraju kandidate, ki jih predlagajo SZDL, v glavnem sprejemajo. Doselej so bili zbori volivcev šele v nekaterih krajih, zlasti v občini Velike Lašče, a na vseh je bila doslej podoštevna udeležba. Poleg izbire kandidatov obravnavajo tudi razna lokalna vprašanja. Tako skoraj povsod govore o perspektivnem načrtu za izboljšanje kmetijstva, o dosedanjem delu občinskih odborov, mnogo pa tudi o davkih, ki jih kar v navzočnosti volivcev razdeljujejo na posamezna kmetiška gospodarstva. Tako pride do veljave mnogo zdravih pobud, saj ljudje sami drug drugega v obraz povedo, koliko je znašilen plačati ta ali oni. Značilno je, da je pri tem najbolj burno razpravljano prav o večjih kmetih, ki so se doslej dostikrat izmikali pravičnim odmeri davkov. Zbor volivcev bodo do srede prihodnjega tedna zaključeni v vsem kočevskem okraju.

Zbori volivcev v goriškem okraju zaključeni

Novo Gorica, 23. okt. Sinoči so bili na Goriškem poslednji zbori volivcev v Solkanu, Rožni dolini, Prvačine in Mirnu ter še v nekaterih vaseh. Po vsej Goriški je bilo te dni več predvolilnih zborovanj. Svoje volilce so večkrat obiskali kandidati. Na zborih volivcev se je dosti govorilo o desetletnem perspektivnem planu in bodočem razvoju goriškega okraja, zlasti o razvoju gospodarsko zastojalih občin in vasi ter o komunalni dejavnosti. Povsod so poudarili potrebo, da se obnova podožela na Goriškem čimprej zaključiti. To pereče vprašanje so imeli na dnevnem redu predvsem v prizadetih krajih, kot so Branik, Čepovan in nekateri goriški partizanski kraji. Prav povsod so razpravljali tudi o tržaškem vprašanju in o bosodil kričivno ravnanje Angloameričanov.

O gospodarskih vprašanjih, o naših težavah in o doseženih uspehih ter o notranji in zunanji politiki v zvezi s Trstom je sinoči govorila v Rožni dolini Cvetka Vodopivčeva. Tega zboru se je udeležilo nad 130 volivcev iz Pristave, Stare gore in Ajševce. Cvetko Vodopivčevu so volivci soglasno izbrali za kandidata v republiško skupščino. Frana Bevka pa za zvezno skupščino.

Tudi v južnem delu Solkana je bilo na zboru volivcev nad 120 ljudi. Tu so zlasti živahno razpravljali o kandidatih. Volivci so predlagali kar po štiri kandidate za zvezno in republiško skupščino. Na predlog kandidacijske komisije so se naposled zedinili na dva kandidata in sicer za zvezno skupščino kandidirajo Franca Bevka in Bogomila Vižintina, v republiško skupščino pa Cvetko Vodopivčevu in Milana Vižintina. —jp.

IZ HRASTNIKA

V Hrastniku se te dni vrstijo volilni sestanki. Povsod razpravljajo o kandidatih in izbirajo tiste tovaršice, ki jih bodo lahko najbolj zastopali za kandidata v zvezno ljudsko skupščino. Na predlog kandidacijske komisije so se naposled zedinili na dva kandidata in sicer za zvezno skupščino kandidirajo Franca Bevka in Bogomila Vižintina, v republiško skupščino pa Cvetko Vodopivčevu in Milana Vižintina. —jp.

Na zboru volivcev proizvajalcev v hrastniški steklini so po izbiri kandidatov v okrajni zbor proizvajalcev predlagali kot kandidata za republikanski zbor proizvajalcev Jožeta Klanjška, ravnatelja sklada, v zvezni zbor proizvajalcev pa Lojza Rabiča, ravnatelja rudnika Trbovlje-Hrastnik. Po izbiri kandidatov so volivci razpravljali o raznih političnih in gospodarskih vprašanjih svojega okoliša. H. L.

Človeštvo hoče in zahteva mir

(Nadaljevanje s 1. strani)

mojstno, saj je cela SZDL s vsemi milijoni svojih članov lo-rec za socializem in s tem za vse namene OZN. Drugače je v drugih deželah, kjer imate različne vplive, tako npr. tudi hegemonistične itd. Tam imajo društva poseben pomen, da združujejo napredne ljudi raznih strank zaradi popularizacije OZN. Mi z njimi bratsko sodelujemo.

Potrebno pa je, da sodelovanje je poglombo. Cimved imamo namreč mednarodnih povezav, tem globlje bo medsebojno spoznavanje. Mi nimamo ničesar skrivati. Mi smo prepričani, da sodelovanje lahko samo koristi nam in drugim narodom, mislim ogromni večini drugih narodov.

Dovolite, da zaključim z našo današnjo borbo, ki je le del dal-njeje borbe za resnično interna-cionalizem. Zato zveni prav posebno žalostno obitek nacionalizma, ki nam ga očitajo prav kot naš strank zaradi popularizacije OZN. Mi z njimi bratsko sodelujemo.

Na koncu so udeleženci proslave sprejeli sledečo resolucijo:

Clani društva LRS za Združene narode, zbrani na svečani proslavi Dneva Združenih narodov 23. oktobra 1953, pošiljamo svetovni federaciji Društva za združene narode sledečo

RESOLUCIJO

Kot državljani Federativne ljudske republike Jugoslavije izražamo svojo pripadnost načelom Ustanovne listine OZN, katere našo društvo dosledno popularizira med svojimi člani in v vsej slovenski javnosti. Prav zato, ker želimo, da postanejo ta načela prevladujoča v reševanju mednarodnih spornih vprašanj, izrekamo odločno obsodbo našo deklaracijo vlad ZDA in Velike Britanije od 8. oktobra, s katero sta dve članici OZN prekršili principe enakopravnosti narodov in držav pri reševanju mednarodnih problemov in ugotavljamo, da predstavlja imenovana deklaracija napad na besede in duha temeljev, na katerih je zgrajena Organizacija Združenih narodov.

Izjavljamo, da bomo kot poborniki miroljubnega in sporazumnega reševanja mednarodnih vprašanj dosledno nastopali proti enostranskim diktatom velikih držav naš malimi prav zaradi tega, ker smatramo, da je v tem času tak bo največji doprinos za obranitev tistih načel, brez katerih Zdrženi narodi ne bi bili več organizacija enakopravnih narodov.

Ko proslavljamo dan Združenih narodov, smo prepričani, da bodo miroljubni narodi sveta prav zaradi obranitve načel mednarodnega sodelovanja in sporazumnega reševanja vseh vprašanj, ki ogrožajo svetovni mir, podprli naša stališča z odločnim nastopom proti vsem, ki bi hoteli razariti načela Organizacije Združenih narodov.

Jugoslovanska loterija POROČILO

o žrebanju srečk 47. kola POZOR! Od tega kola dalje bo izplačevanje dobitkov od vsakega 26. v mesecu

Premije so zadele srečke:		so zadele srečke:	
din 1.000.000.— štev. 238324	din 500.000.— štev. 916730	din 200.000.— štev. 264839	din 100.000.— štev. 916730
149379	699013	848806	917957
065262	016189	685522	190321
Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi številkami			
0	100.—	44	1.000.—
0160	5.100.—	2594	10.000.—
7790	5.100.—	85664	20.000.—
04270	20.100.—	51364	30.000.—
07130	20.100.—	69164	40.000.—
47110	20.100.—		
264840	10.100.—	66945	40.000.—
		238325	20.000.—
		394845	10.000.—
31	300.—		
61	300.—		
601	2.000.—	0516	3.000.—
8441	3.000.—	11856	50.000.—
1511	5.000.—		
4491	8.000.—	7	100.—
59151	30.000.—		
46871	40.000.—	98	400.—
916731	10.300.—	138	1.200.—
		7748	3.000.—
3342	5.000.—	264838	10.000.—
3442	8.000.—		
		89	500.—
9573	8.000.—	019	1.200.—
3783	5.000.—	259	1.500.—
81723	20.000.—	5569	3.000.—
99223	30.000.—	7159	8.000.—
262323	70.000.—	2919	10.000.—
394843	10.000.—	37889	50.500.—
238323	20.000.—	916729	10.000.—

Skupno 255.656 dobitkov in 4 premije v vrednosti 67.000.000 din Zrebanje je bilo v Čačku. Dobitke izplačujemo samo po uradni žrebni listi. Večinski dobitki so že sesteti. Srečke 48. kola so v prodaji s današnjim dnem.

Kandidature za zvezno ljudsko skupščino v drugih republikah

Beograd, 23. oktobra. Zvezna volilna komisija je bila obveščena, da so bile potrjene naslednje kandidature za zvezni zbor Ljudske skupščine FLRJ: državni sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića v volilnem okraju Novi Sad - mesto, predsednika pokrajinskega odbora kmetijskih združenj v Vojvodini Djure Jovanovića za volilni okraj tamniški Zrenjanin, predsednika mestnega ljudskega odbora v Kragujevcu Nemanje Markovića za mesto in okraj Kragujevac, člana zveznega izvršnega sveta Dobrivoja Radošavljevića za timoški okraj, člana izvršnega odbora Bosne in Hercegovine Vlastka Begovića za sarajevski okraj, sekretarja okrajnega komiteja v Tuzli Pašage Mandžića za volilni okraj Tuzla I, člana izvršnega sveta Bosne in Hercegovine Nikole Cvjetića za volilni okraj Rogatica—Višegrad—Sokolac, generalnega sekretarja Zveze borcev Jugoslavije Velimira Stojinica za volilni okraj Drvar—Bosarsko Grahovo—Bosanski Petrovac in polpolkovnika Draga Mažara za Banjaluko.

Zvezna volilna komisija je prejela tudi poročila o potrditvi kandidatov za volitev poslancev v zvezni zbor proizvajalcev Ljudske skupščine FLRJ. Poleg drugih je potrjena kandidatura predsednika krajevnega sindikalnega sveta Zagreba Josipa Čazija za volilni okraj Osijek okraj, Beli Marastir - Vukovar v skupini industrije.

Tajnica Mednarodne zveze združnic v Sloveniji

Celje, 23. oktobra. Na povratku iz Avstrije, kjer se je udeležila kongresa avstrijskih žena združnic, se je gospa Vera Semmens, tajnica mednarodne zveze združnic, ki ima svoj sedež v Londonu, ustavila tudi v Sloveniji v družbi predsednice Zveze združnic Jugoslavije Milke Kuftrin in članice glavne odbora Zveze združnic Jugoslavije Mare Osolinik - Ropar. Na si je gospa Semmens ogledala več združniških organizacij pri nas. Med drugimi je obiskala idrijske štipkarice in Loški potok, danes pa si je ogledala hmeljarski inštitut in Hmezdaj v Zalcu ter prvo šolo za hmeljarje v Vrbiču. Po obisku kmetijske združbe v Zrečah je v upodobljenih urah nadaljevala pot v Maribor, od koder se bo jutri vrnila v Anglijo. Mednarodna zveza združnic, katere član je Jugoslavija že od leta 1931, združuje 22 držav z 21 milijoni članic.

Nove potrjene kandidature

V Sloveniji je do slej potrjenih 24 kandidatov za zvezno ljudsko skupščino in 110 kandidatov za republiško ljudsko skupščino

Ljubljana, 23. oktobra. Po podatkih republiške volilne komisije so bile potrjene naslednje nove kandidature za volitve v zvezno ljudsko skupščino in republiško ljudsko skupščino:

1. Zvezni zbor (prva številka pomorjani volilni okraj): 187 — Maribor okraj I Simonj Franc, sekretar OK ZKS, Maribor, 188 — Maribor okraj II Sauerer Dr. Maks, univ. profes., Ljubljana; 199 — okraj Krško Bernot Zivko, podpredsednik Glavne zvezne združbe Slovenije, Ljubljana; 205 — okraj Radovljica Perovšek Franc, namesteneec, Ljubljana.
2. Zvezni zbor proizvajalcev: — skupina kmetijstva: 45 — okraj I Ljutomer, Ptuj in Murska Sobotna Marček Janko, kmet, zadr. član, Ptuj in Korbil Koloman, mali kmet, predsednik KZ, Cepinca.
3. Republiški zbor: 5 — del okraja Celje okolica Natek Norbert, kmet, Ponor, Tabor; 7 — del okraja Celje okolica Pokora Nina, gospodinja, Goranje Zreče,
4. Mraz Gvjd, mesar, Slovenske Konjice; 12 — del okraja Celje okolica Godovnik Ivan, namesteneec, Laško; 31 — del okraja Krško Nuntič Mile, pomočnik javnega točilca, Ptuj in Dernač Jakob, ravnatelj nižje gimnazije, Artiče; 69 — del okraja Maribor okolica Cerne Franc, sindikalni funkcionar, Ljubljana; 70 — del okraja Maribor okolica Božičnik Zalka, sekretar okrajnega odbora SZDL, Slovenska Bistrica, in Kolarč Draga, tajnik občine, Jarenina; 71 — del okraja Maribor okolica Poljč Zoran, član izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS, Ljubljana; 73 — del okraja Maribor okolica Vrhovec Gabrijela, gospodar, Pekre pri Mariboru; 76 — del okraja Maribor okolica Skof Stane, predsednik OLO Maribor okolica, Maribor, in Hojnnik Franc, predsednik vinarске zadruga, Poljčane; 102 — del okraja Radovljica Zlatnar Mirko, namesteneec, Radovljica; 104 — del okraja Radovljica Bertonec Ivan, namesteneec, Radovljica; 105 — del okraja Radovljica Jensterle Albin, namesteneec, Radovljica.

Doslej je republiška volilna komisija potrdila naslednje številke kandidatov: za Zvezni zbor proizvajalcev v skupini Industrije, trgovine in obrti 8 (od 18), v skupini kmetijstva pa 1 (od 4),

Za Republiški zbor 67 (od 122) — v 14 volilnih enotah imajo tudi drugega kandidata.

Za Republiški zbor proizvajalcev v skupini industrije, trgovine in obrti 32 (od 59), v 8 volilnih enotah imajo tudi drugega kandidata, v skupini kmetijstva pa 11 (od 13), v 4 volilnih enotah imajo tudi drugega kandidata.

»Privredni pregled« splošni jugoslovanski informativni gospodarski list

V povečanem obsegu, v pestrejši obliki in z bogatejšo vsebino je izšel 23. oktobra »Privredni pregled«, ki izhaja kot gospodarski list že tretje leto. V uvodu omenjene številke je rečeno, da so ostvarjeni pogoji in možnosti, da se ta naš do sedaj samo stricovski list razvije in razširi v splošno jugoslovanski informativni gospodarski list. Zaradi tega je list povečal svoj obseg in uvedel večjo slstemčnost pri urejanju. List bo izhaja dvakrat tedensko. Posebej obeta cmenjeni uvod, da bo list obravnaval problematiko iz gospodarskega življenja naših komun — okrajev in mest.

»Privrednemu pregledu« želi ob njegovih novih nalogah tudi Slovenski poročevalec poln uspehi!

POPRAVEK. — Včeraj smo v članku »Dolgo pričakovana...« poročali da bo tovarna kole »Rog« izdelala prihodnje leto 10.000 koles; pravilno — 15.000 koles.

Storili smo svoje

Teško je najti primera takšne dobre volje, kakršno kaže Jugoslavija v prizadevanju, da bi prišlo do sporazumne rešitve tržaškega zapleta. Vrsto predlogov je že dala naša država, ali italijansko izsiljevanje je doslej je vselej veljalo v zaboravnih prestolnicah, kot razumen glas Jugoslavije. Kljub temu pa je naša država tudi ob sedanjem vrhuncu tržaške krize, povzročeni z neodgovornim angloameriškim sklepom, dala novo pobudo, predložila konferenco prizadetih držav. In če bi do te konference ne prišlo, bi bila — kakor je dejal v intervjuju predstavnik agencije France Presse predsednik Tito — še vedno pripravljena pretrpeti skupno s Italijo tržaško vprašanje in skušati najti izhod.

Od Jugoslavije se več res ne more zahtevati. Jugoslavija je skušala preprečiti položaj, ki sta ga v tržaškem vprašanju povzročila italijansko izsiljevanje in zabodno popuščanje njemu. Brez dvoma, okoli Trsta se je razvil resen položaj, vendar še sedaj ni jasnih znakov, da si je v zabodno prestolnice priborilo vstop spoznanja, da je od 8. oktobra naprej tržaško vprašanje iskra, ki lahko vname bud požar. Komunikacije o rezultatih londonske konference ni omenil upravičenih pripomb Jugoslavije, v Italiji se nečesto spametovati; izsiljujejo naprej, nadaljujejo z že pred šestimi tedni začeto koncentracijo čet, z izsiljevanji, se naprej izvajajo pritiski, da bi prišli do cone A, do jugoslovanske cone, do Istre...

Rešitev, da bi prišli iz zagate, v katero sta zabodni veselili spravili same sebe, se bolj pa mir v tem delu Evrope, je jugoslovanski predlog o konferenci prizadetih držav. To je ugotovitev, ki jo je danes vsvojil pretežni del svetovne javnosti, obsojajoč ob tem italijansko izsiljevanje. Italijani pravijo, da se bodo pogajali samo, če bo njihova zahteva do cone A vnaprej potrjena — piše londonski »News Chronicle« — Toda nemurno je podpirati stališče, da neka oseba, ki je povabljena na delitev sporne dediščine, pride na te sestanke že s polovico dediščine v žepu. Zabodne države morajo sedaj preprečiti Italijo, da se — kljub zadnji izjavi — ne bodo umaknile iz Trsta, dokler ne bo pod pravičnimi pogoji dosežena sporazumna rešitev.

Vsekakor, do konference bi moralo priti pod pravičnimi in enakopravnimi pogoji. Nemurno italijansko izsiljevanje pa tudi kaže, da bi konferenca — če bi do nje prišlo — ne mogla imeti uspeha, če zabodne veselile ne bodo preklicale sklepa od 8. oktobra, če do sestanka prizadetih ne bo prišlo na temelju, ki bo za nas sprejemljivo.

Pismo „Manchester Guardianu“

»Manchester Guardian« je 15. oktobra objavil pismo J. L. Cambella, ki pod naslovom »Zahtevanje Trsta« med drugim piše:

»Z zanimanjem sem prebral vaš uvodni članek o Trstu, toda dovolite mi, da opozorim na obstoj nekaterih dejstev v zvezi z zahtevami obeh strani do tega pristanišča. To so dejstva, ki jih ni omenil niti »Manchester Guardian« niti kateri koli drugi list, ki sem ga prebral. Gre namreč za položaj Trsta z zgodovinskega in geografskega stališča.

Ce gledamo z zgodovinskega stališča, imajo Italijani zelo malo, oziroma niti malo pravice do tega pristanišča. Razen kratke dobe med dvema velikima vojnama to pristanišče ni bilo nikdar italijansko, čeprav je bilo pred nekaj stoletji za kratek čas pod oblastjo beneške republike, pod oblastjo, ki je bila tako nemozna, da se je pristanišče samo osvobodilo in prostovoljno zaprosilo za zaščoto Avstrije pod katere oblastjo je ostalo vse do leta 1818. Točno je, da se je v tem času doselilo v Trst veliko število Italijanov iz industrijskih in trgovskih vzhodov, kakor so v ostalem Italijani odhajali tudi v mnoga druga mesta, zlasti v New York, kjer je bilo v nekem času več Italijanov kakor v katerem koli italijanskem mestu razen Rima.

Z geografskega stališča je Trst pomorsko pristanišče edino za Jugoslavijo in edino pristanišče tudi za Avstrijo in Madžarsko. Zaradi tega ima izredno velik pomen za ves čezmorski izvoz in uvoz velikega zaledja, katerega železniške proge se stekajo v to pristanišče. Italija ima več prvostopenjskih pristanišč in izven Trsta nima nobenega zaledja. Njena edina železniška proga gre ob obali in veže Benetke s Trstom. V letih med dvema vojnama so Italijani zanemarili Trst. Pristanišča niso izkoriščali v veliki meri; pisec tega pisma je leta 1936 videl, da je gosta trava rasla ob tržaških pomolih, ki so bili v tem času videti popolnoma opuščeni. Človek se sprašuje, s kakšnimi ovirami in težavami bodo Italijani obremenili uvoz in izvoz, ki prihaja čez Trst bodisi iz Jugoslavije ali za to deželo. Brez dvoma bodo povzročili znatno zmedo, zavlačevanje in izdatke.

Poleg tega je tudi čustvena stran vprašanja. Mi vemo, da je bila Italija zagrozen sovražnik in imamo vse razloge, da menimo, da bi bila nepopustljiv zmagovalec, če bi premagala zaveznike. Po drugi strani je bil Tito naš neustrašeni zaveznik, kateremu smo mnogo dolžni, ker je angažiral veliko število sovražnikovih hvojakov, ki bi bili v nasprotnem primeru poslani proti našim vojskam na zahodu.

Ce vse to upoštevamo, se Slovci ne more izogniti občutki, da se postopa res samотно in nespartno proti Jugoslaviji, ki brez Trsta sploh ne bo imela nobenega večjega pristanišča.

Sprejem pri dr. Beblerju

Beograd, 23. okt. (Tanjug). — Državni podsekretar za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler je v zastopstvu odsotnega državnega sekretarja za zunanje zadeve sprejel danes na protokolarni obisk novo imenovanega izrednega poslanika in pooblaščenega veleposlanika L.R. Bolgarije v FLRJ g. Ljubena Angelova. Državni podsekretar dr. Bebler je sprejel danes tudi avstrijskega poslanika v Beogradu dr. Walterja Wodaka in veleposlanika zvezne Republike Nemčije dr. Hansa Krolla.

Avstrija proti naseljevanju Italijanov

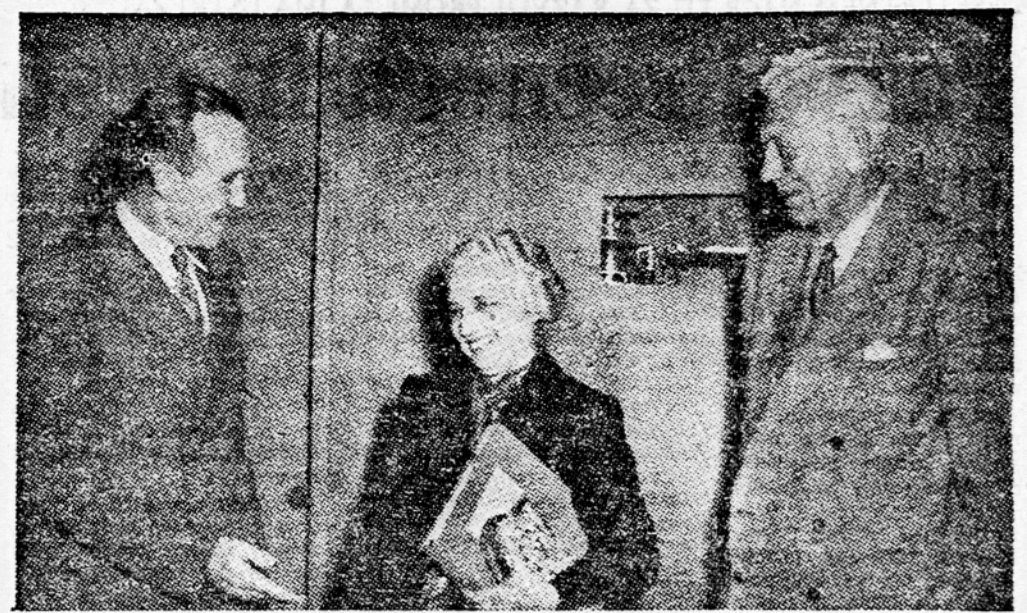
DUNAJ, 23. okt. — Professor Schnitzer, poslanec ljudske stranke, je zahteval od avstrijske vlade, naj storijo vse potrebne ukrepe, da prepreči stalno naseljevanje Italijanov na Južnem Tirolskem. V svoji izjavi je poudaril, da je politika italijanske vlade v kričnem nasprotju z načelom samoodločbe, ki jo Pella zahteva za Trstnoče je pa priznati prebivalcem Južne Tirolske. Ob zaključku pa je dejal: »Avstrija ne bo nikoli pozabila na svojo dolžnost, da zahteva skupno z Južnimi Tirolci spoštovanje mednarodno priznane pravice do samoodločbe.

Svetovna zdravstvena organizacija

o zdravstvenih razmerah v obratih evropske industrije

Pod pokroviteljstvom Svetovne zdravstvene organizacije je bil nedavno v Zenevi seminar o zdravstvenih razmerah v obratih evropske industrije. Na seminarju so poudarili, da bi se morale za zdravstveno službo v industrijskih obratih vzajemno zavzeti organizacije delavcev in delodajalcev. Na seminarju je bilo 65 delegatov Svetovne zdravstvene organizacije za Evropo in Mednarodnega urada za delo in iz porodil vseh teh delegatov iz raznih držav je potem vodstvo Svetovne zdravstvene organizacije za Evropo ugotovilo naslednje značilnosti zdravstvenih razmer v evropskih industrijskih obratih:

V manjših obratih je zdravstvena služba nezadostna ali pa je sploh ni. V tistih obratih, kjer zdravstvena služba sploh ni organizirana je čedalje več

Od leve na desno: predsednik izvršnega odbora UNICEF dr. Avgust Ljentič, predsednik Generalne skupščine OZN gospa Lakshmi-Nehru, direktor UNICEF Maurice Pate

Pregled dela mednarodne organizacije za podpiranje otrok

UNICEF podpira matere in otroke v 22 državah

Mednarodni sklad Združenih narodov za podpiranje otrok (UNICEF) je bil ustanovljen po soglasnem sklepu vseh delegacij Generalne skupščine Združenih narodov 11. decembra 1946 po členu 55 Ustanovne listine Združenih narodov, ki zahteva podporo za otroke v od vojne prizadetih državah in tudi skrbstvo za zdravstveno varstvo otrok sploh. Takrat, ko je mednarodni sklad začel delati, so bili zlasti v Evropi potrebne predvsem velike zaloge

UNICEF pa je ostala. Med debatami na Generalni skupščini OZN, po kateri so razglasili UNICEF za stalno ustanovo jugoslovanske delegacije govornika Mitra Mitrovič, ki je, kakor smo že poročali, poudarila tudi velike zasluge, ki jih ima UNICEF pri skrbstvu za matere in otroke v Jugoslaviji v sodelovanju z jugoslovansko vlado.

Ratificiran je sporazum o preiskovanju obmejnih incidentov

Beograd, 23. okt. (Tanjug). — Jugoslovanska vlada je obvestila danes z roto madžarsko vlado, da je zvezi izvršni svet ratificiral sporazum o preiskovanju in poravnavanju incidentov na jugoslovansko-madžarski meji, ki je bil podpisan 28. avgusta v Baji. S tem začne 23. oktobra veljati sporazum o ustanovitvi mešanih komisij za preiskovanje mejnih incidentov.

Program socialno-demokratske stranke Zahodne Nemčije

Bonn, 23. okt. (Tanjug). — Zahodnonemški socialni demokrati bodo prihodnje sredo v debati o deklaraciji Adenauerjeve vlade navedli svoj politični program. Zvečeno se je, da ta program ne bo imel plemenitih kritičnih značaj, pač pa bo predvsem jasno določil razlike v pogledu na razne probleme. V obveščenih krogih poudarjajo, da se kancler Adenauer v marsičem približuje stališču socialnih demokratov glede nekaterih zunanje-političnih problemov, glede katerih so se prej občutno razlikovali.

Italijani cone B proti rimskemu imperializmu

Koper, 23. okt. Sinoči je bil v sindikalnem domu v Izoli sestanek italijanskega kulturnega krožka, na katerem so razpravljali o tržaškem vprašanju. Več kot 350 navzočih članov krožka je ostro obsodilo angloameriški sklep o izročitvi Trsta in cone A Italiji. S sestanka so poslali maršalu Titu brzojavko, v kateri pravijo med drugim: »Upamo, da bo prevlada zdrava pamet in zmagala pravica. V nasprotnem primeru smo Italijani cone B pripravljeno boriti se pod vašim vodstvom proti vsem, ki nadaljujejo Mussolinijev politiko.«

Sestanek komisije za ekonomsko zunanjo politiko

Washington, 23. okt. (AFP). — Predsednik ameriške komisije za ekonomsko zunanjo politiko Randall je sporočil, da bodo člani komisije odpravili prihodnji mesec v Pariz, kjer bo od 9. do 12. novembra sestanek s funkcijonariji za vprašanje svetovne trgovine. Komisija bo nato v Washingtonu sklicala zastopnike raznih mednarodnih ustanov in medn. monetarnega sklada, Organizac. združ. narodov in med. ameriškega ekonomsko-socialne, ga sveta.

Odgovor perzijske vlade

London, 23. okt. (Tanjug). — Kakor se je zvedelo iz diplomatskih krogov v Londonu, je perzijska vlada obvestila vlado Velike Britanije, da je pripravljena začeti razgovore z Britanijo za rešitev petrolejskega spora. Poučeni so, da je perzijska vlada pripravljen odgovoriti na naslednji podlagi: prvič, Britanija mora priznati nacionalizacijo perzijskega petroleja; drugič, ustanoviti je treba mednarodno organizacijo za prodajo petroleja, in tretjič, Perzija bi dovolila vrnitev nekaterih britanskih tehnikov v abadanski rafinerijo.

Novo poplave v Italiji

Rim, 23. okt. (Tanjug). — Velike poplave v Kalabriji še vedno trajajo. Voda nenehno narašča in povzroča velikansko škodo. Številni smrtnih žrtev se je dvignilo na 78, nadaljnjih 200 oseb pa se je izgubilo v poplavih in ne vedo za njihovo usodo.

Izredno zasedanje avstrijskega parlamenta

Dunaj, 23. okt. (Tanjug). — Dunajski parlament bo imel 30. oktobra izredno zasedanje ob desetletnici moskovske deklaracije o uvedbi svobodne in neodvisne Avstrije. Tedaj so predsedniki vlad treh veselih Roosevelt, Churchill in Stalin izrazili željo po »neodvisni Avstriji«, kar naj bi odprlo pot avstrijskemu narodu, da bi našel tisto politiko in gospodarsko samostojnost, ki sta edino podlaga za trajni mir.

Na zasedanju parlamenta bo zveznik kancler Raab z vladno deklaracijo začel veliko zunanje-politično debato, katere smoter bo spomniti mednarodno javnost, da velike sile niso izpolnile svoje obljube. Zunanje-politično debato pričakujejo v dunajskih krogih z velikim zanimanjem, ker so avstrijski državljani prav v zadnjem času natančneje poznašili svoje stališče do zunanje politike Avstrije. Kanclerja

Raaba, ki skuša izvajati samostojno avstrijsko politiko, so dožili prosovjetskega stališča. Ministra za zunanje zadeve dr. Gruberja pa imajo za eksponenta zahodno usmerjenih. Kancler Raab pa je v zadnjem času večkrat opozoril na razlike med avstrijsko politiko in sovjetskimi stališči, minister Gruber pa je v časopisu »Wiener Zeitung« objavil kritiko na račun zahodnih sil, ker se niso značle sporazumeti s Sovjetsko zvezo glede državne pogodbe. Pri takem položaju, ki ga ocenjujejo kot približevanje gledišča kanclerja Raaba in ministra Gruberja, pričakujejo v Avstriji zunanje-politično debato v parlamentu z velikim zanimanjem, ker računajo, da bi utegnili biti pri tej priložnosti izraženo novo avstrijsko stališče do mednarodnih političnih dogodkov, ki vplivajo na rešitev avstrijskega vprašanja.

Zborovanje na Opčinah

Protestna zborovanja v coni A

Trst, 23. okt. (Tanjug). V Trstu in mnogih vaseh cone A so bili tudi sinoči množični sestanki, na katerih je ljudstvo izrazilo svoj protest proti namerni zahodnih sil, da bi prepuščali trake italijanskim imperialistom, ter hvalnost jugoslovanskih narodov za pomoč, ki jo dajejo v njegovi borbi.

Na sinočnjih sestankih v Mačkovilju in Dolini je več kominformovcev skušalo izvesti nered in je napadilo govornike. Udeleženci sestanka v Mačkovilju pa so jih kaj kmalu vrgli iz prostorov. Na tem sestanku so navzoči soglasno ugotovili, da se je Jugoslavija kot doslej edina dvignila v obrambo pravice prebivalstva cone A. Ce ima kdo pravico zahtevati te kraje skupno s Trstom, so izrazili na sestanku v Mačkovilju, potem je to lahko edino Jugoslavija.

V Dolini je prišel na množični sestanek kominformovski predsednik občine Lovriha s skupino svojih pristavec. Vzpiljem je skušal prekiniti govornika in razbiti zborovanje. Lovriha pa se je pridružil samo nekoliko kominformovcev, tako da je moral zapustiti sestanek. Prebivalci tržaških predmestij Lonjera in Katinare so se gbrali sinoči in po vsestranski

Slovenske in italijanske demokratične žene so poslale svojo spomenico Generalni skupščini OZN

razpravi o razvoju tržaškega problema izrazili, da italijanski imperialistični skorenj nikoli več ne sme stopiti na njihovo zemljo.

V Skodnju je bil sinoči spet sestanek, na katerem so navzoči izrazili protest proti ravnanju anglo-ameriške vojaške uprave, ki postavlja pred sodišče prebivalce cone A, ker izobežajo slovenske zastave. Udeleženci sestanka so ostro obsodili izdajalsko politiko kominformovcev, ki pomagajo rimskim imperialistom pri njihovih osvajalnih načrtih.

Sinoči je imelo protestna zborovanja tudi več organizacij protifasistične Slovensko-italijanske ženske zveze. Na sestanku 3. tržaškega rajona so sprejeli resolucijo, ki poziva slovenske in italijanske demokratične žene v enotno fronto proti sklepu zahodnih vlad o izročitvi cone A in Trsta Italiji. Resolucija opozarja na brezposelnost in gospodarsko nazadovanje Trsta, ki bi neogibno sledila, če bi prišlo do izvedbe sklepa z dne 8. t. m. Posebno sporočilo so poslale žene predsednic sedanjega zasedanja Generalne skupščine OZN. V spomenici opisujejo trpljenje in borbo Slovencev in ostalih demokratov med italijansko okupacijo. »Ne moremo verjeti, da bi bilo vse, kar

smo pretrpeli, zastoj, kajti to bi pomenilo, da so bile zastoj milijonske žrtve. Podpiranje Italije je samo spodbuda, da bo hotela ponovno poseči s svojo grabljevitjo roko po tujih ozemljih.« končuje spomenica.

Mnenja tujih časopisov o tržaškem vprašanju

Atene, 23. oktobra. Grški časopis »Proinos Tipos«, ki je bilju vladni, je objavil članek bivšega poslanika Malindretosa, v katerem ostro obsoja angloameriški sklep o izročitvi cone A Italiji. Italija hoče sedaj imeti Trst, piše Malindretos. Ce ga dobi, potem ne bomo mogli več verjeti v mednarodno moralno. Italija je bila v prejšnji vojni udeležena brez vsakega povišanja, storila je mnogo hudega in sedaj hoče imeti nagrado. Nasprotno, kaznovati jo je treba! Malindretos dalje piše, da Italiji ne smejo dati Trsta kot nagrado za zločine, ki jih je zagrešila med vojno. Udeležbe Italije na strani osi v drugi svetovni vojni ne smemo gledati samo kot »napake«, saj je Italija vedno delala take »napake«.

»Italija hoče imeti plebiscit v Trstu, nadaljuje člankar, Zares lep predlog. Imela je Trst v rokah 25 let in v tem času je spremenila etnično sestavo prebivalstva, sedaj pa hoče plebiscit. Nikomur se ne sme dovoliti, da bi spreminjal etnično sestavo prebivalstva, nato pa zahteval plebiscit, končuje svoj članek Malindretos.

London, 23. okt. (Tanjug). Britanski tednik »Spectator« je objavil v današnji številki članek o tržaškem problemu, v katerem je med drugim rečeno, da je prva stvar, ki jo je treba storiti, da se vse prizadete stranke zberejo za konferenčno mizo, kjer nemara ne bo preveč težko najti rešitve. Podoba je, piše dalje časopis, da izvajajo ovire za tako konferenco, v glavnem od italijanske strani. Zahodne sile naj nikar ne puste, da bi Italija izsiljevala,

Zaskrbljenost v Gorici

Gorica, 23. okt. Prihod novih vojaških enot v Gorico in okolico, premikanje tankovskih in drugih enot ter okrepitev vojaške straže na mostovih in cestah je povzročilo veliko razburjenje med goriškim prebivalstvom, čeprav hoče iredentistični tisk dokazati, da je prihod novih vojaških enot vplival pomirjevalno. Na goriški postaji se vsak dan bolj kopiči prtljaga raznih premožnejših Goričanov, ki zaradi zvarnosti pošiljajo svoje družine k sorod. Naj samo strokovni list razvijte tjo.

Novi politični svetovalec ameriške vlade v Trstu

Trst, 23. oktobra (Tanjug). — Kakor so uradno sporočili, je imenovan za novega političnega svetovalca ameriške vlade pri generalu Wintertonu ameriški diplomat Leonard Unger. Več let je bil svetovalec Randolph Higgs, ki je sedaj zbolel. Njegovo bolezen navajajo kot vzrok zamerjave ameriškega političnega svetovalca.

Jugoslovanska delegacija na mednarodnem stenografskem kongresu

ZAGREB, 23. okt. Zastopniki Zveze stenografov Jugoslavije in republiških stenografskih organizacij se bodo udeležili ustanovne skupščine mednarodnega stenografskega kongresa, ki bo ob koncu meseca v Montreuxu v Švici.

Pobudo za ustanovitev mednarodne stenografske zveze so dali zastopniki Zveze stenografov Jugoslavije, ki so se avgusta letos udeležili 17. zasedanja nemške stenografske zveze v Mainznu. Zastopniki večine evropskih držav so na tem kongresu soglasno sprejeli predlog jugoslovanskih stenografov.

IV DESETLETNEM NAČRTU ZA RAZVOJ PROMETA IMA USTREZNO MESTO TUDI

razvoj rečnega in cestnega prometa

Kakor smo že poročali, bomo po desetletnem perspektivnem načrtu za razvoj prometa vložili veliko denarja tudi v modernizacijo rečnega in cestnega prometa.

V načrtih za razvoj rečnega prometa je na prvem mestu graditev kanala Sisak—Zagreb, mehanizacija pristanišča in nabava rečnopomorskih ladij za direktni ladijski promet z državami Bližnjega vzhoda. Samo mimogrede naj omenimo, da bomo obenem z graditvijo

tega kanala meliorirali tudi Odransko polje. Prevoz blaga v države Bližnjega vzhoda iz severnih predelov naše države (vžgalic, stekla, sladkorja, betonskih konstrukcij, izdelkov kovinske industrije in metalurgije) je najcenejši z rečnopomorskimi ladjami, ki bi opravljale ta promet, kakor že rečeno, direktno, brez vmesnega zamudnega in dragega pretovarjanja blaga iz vagonov na ladje. Prav tako bi uvažali iz teh držav direktno bombaž in druge surovine za potrebe industrije v Srbiji in Slavoniji. Ta kombinirana pomorsko-rečna zveza, ki bi seveda zahtevala ustrezno ureditev in mehanizacijo pristanišč ob Donavi, Savi in Dravi, bo velikega pomena tudi za tranzitni promet v Avstrijo in Nemčijo. Desetletni načrt podarja potrebo, da je ta rečna prometna zveza sposobna za normalen promet vse leto.

Za prevoz povečanih količin blaga po rečno-prometni mreži bo seveda potrebnih več plovilnih objektov, kakor jih imamo danes. Zato bi se zmožljivost potniških rečnih ladij povečala za 54,9%, motornih vlačilcev za 37,3%, vlačilcev

za 34% in tovornih ladij za 3,1%. Skupni znesek investicij v modernizacijo rečno-pomorskega prometa bi znašal nad 16,5 milijard din.

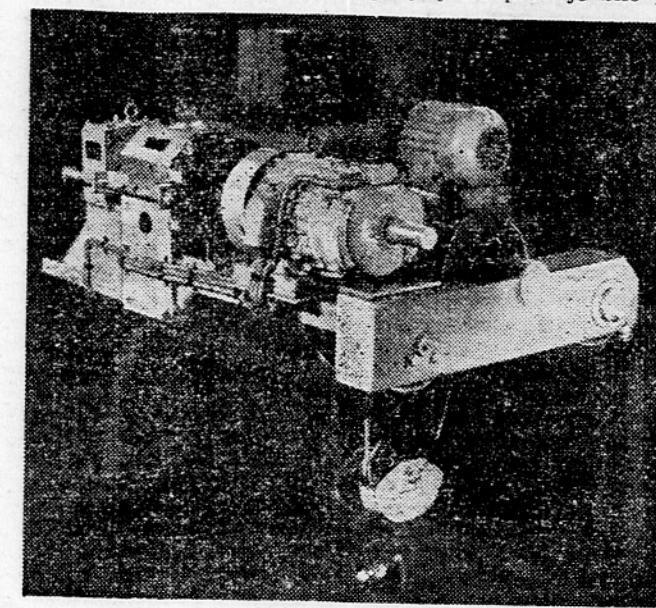
Sprito poudarka, ki ga daje desetletni načrt cestnemu prometu, je treba reči nekaj več o tem; saj bomo porabili za modernizacijo cestnega prometa — sam gre tudi gradnja garaž in remontnih delavnic — v istem razdobju 165 milijard dinarjev.

V skladu s tem bi se obseg cestnega prometa tudi najbolj povečal: skupni prevoz vsega na ladje naj bi se povečal za 88% in sicer: železniški za 71%, pomorski za 30%, rečni za 32%, cestni pa kar za 204%. S tem naj bi cestni promet pri nas približno dosegel tisto stopnjo, ki jo imajo že danes druge napredne evropske države.

V načrt rekonstrukcije in modernizacije je vključenih 6172 km cest I. reda. Med temi so glavne naslednje ceste: Maribor—Ljubljana—Sežana, Zagreb—Ljubljana—Jesenice, Zagreb—Karlovac—Reka, Senj—Zadar—Šibenik—Dubrovnik—Kotor—Bar—Ulcinj, Karlovac—Bosanski Novi—Banjaluka—Doboj—Tuzla—Zvornik—Valjevo, Zrenjanin—N. Sad—Sabac—Zvornik—Kladanj—Sarajevo, Sarajevo—Titovo Uziče—Rankovičev, Smederevo—

Požarevo—Bor—Zaječar, Skoplje—Tetovo—Gostivar—Kičevo—Ohrid, Kosovska Mitrovica—Peč—Matoševo Niš—Dimi-trograd, Beograd—Niš—Skoplje—Djevdjelija in Kikinda—Zrenjanin—Beograd—Valjevo—Uziče—Prijepolje—Bijelo polje—Matoševo—Titograd—Bar.

Stevilo cestnih prevoznih sredstev naj bi se po istem načrtu v naslednjih 10 letih povečalo za 200 do 300%.

Lahki maček »lama« nosilnosti 5 ton

Velik uspeh naše težke industrije na mednarodnem tržišču

Litostroj bo za Indijo izdelal 30 kompletnih žerjavov

Dobrih pet let je minilo, odkar so v obdelovalnih obratih Litostroja v majhnem obsegu začeli s proizvodnjo. Od takrat je kolektiv kljub velikim težavam uspešno osvajal in večji proizvodnji, tako da se je v dobi po letu 1950 uvrstil med vodilna jugoslovanska podjetja. Čeprav je bilo pod-

jetje tedaj prezaposleno s proizvodnjo za domače potrebe, se je vendarle zvedelo v celoti svoje naloge, da čim prej prodre tudi na inozemska tržišča, zaradi česar je dobro leto propagira svoje proizvode v deželah Bližnjega in Daljnega vzhoda, Južne Amerike itd. Podjetju težke industrije, ki se prvič pojavlja na mednarodnem tržišču, ni tako lahko ustvariti pogojev za izvoz v dokaj neprimernem času, ko so lastne potrebe industrijsko razvitih držav nasičene ter visoka razvita mednarodna industrija nastopa v najostrejši konkurenci na vseh tržiščih. Zato tako nova podjetja zavedajo mnogokrat na skoro nepremostljive težave.

Podjetje se mora mednarodno uveljaviti, če hoče, da ga pustijo k licitacijam, saj mora biti vnešeno v register renomiranih podjetij, ki imajo pravico staviti ponudbe. Dobiti naročila pa je seveda še neprimerno težje, ker vsakemu podjetju, ki na tržišču ni znano, meče konkurenca pod noge najrazličnejša polena, pri čemer se poslužuje vseh, v mednarodni kapitalistični trgovini poznanih metod. Toda kljub vsemu temu je Litostroj uspešno plasiral v inozemstvo proizvode, katerih naša indu-

strija doslej bodisi ni izdelovala, oziroma še ni nikoli izvažala.

Litostroj je namreč uspel na licitaciji, ki jo je razpisala indijska vlada in kjer je nastopalo 42 ponudnikov iz Amerike, Italije, Anglije, Francije, Nemčije in Avstrije. Na tej licitaciji je Litostroj dobil naročilo za 30 kompletnih žerjavov. Toda kljub uspehu na licitaciji je konkurenca uspešno preplašila odgovorne ljudi. Šele ko je indijska komisija izrazila pozitivno mnenje o Litostroju proizvođaju, je uspešno komercialnemu kadru podjetja, ki se trenutno muči v Indiji, naročilo dokončno dobiti.

Ta uspeh Litostroja seveda ni važen samo za podjetje samo, temveč je neprimerno važnejši za vso jugoslovansko industrijo. S tem je namreč še v večji meri odprta pot vsem jugoslovanskim industrijskim podjetjem na novo tržišče, ki skuša svoje do nedavnega kolonialno gospodarstvo dvigniti iz zaostalosti. Zaradi tega potrebuje to tržišče ogromne količine industrijskih proizvodov, ki jih lahko jugoslovanska industrija dobavi precejšen del. Ta uspeh Litostroja pozdravljamo vsi ter želimo Litostroju uspešno plasirati v inozemstvo proizvode, katerih naša indu-

Rekordni pridelek sladkorne pese

Osijek, 22. okt. (Tanjug). Slavonske tovarne sladkorja v Osijeku, Zupanji in Branjinem vrhu so predale že nad 20.000 vagonov sladkorne pese. Čeprav sladkor redno odvažajo na trg, se tovarne resno bojujejo, da jim bo zmanjkalo prostora v skladiščih. V Zupanji je že na zalogi nad 500 vagonov sladkorja. V Hrvatski je bil dosežen največji hektarski donos v okraju Vinkovci.

Samostojno podjetje za predelavo polivinila

Od obratov »Jugovinila« v Spitu, ki so izdelovali izdelke za široko potrošnjo, je bilo ustanovljeno samostojno podjetje »Jugoplastika«. To podjetje bo iz polivinila izdelovala nešteto predmetov široke potrošnje in takih za tehnično uporabo. Novo podjetje bo prevzelo tudi dosedaj prodajno mrežo »Jugovinila«.

Razveseljivi sadovi dela Zveze čebelarstev Slovenije

V sredo je imel sejo odbor za gospodarstvo pri Zvezi čebelarstev Slovenije, ki je med drugim razpravljal o izvo-

zu in prodaji medu na domačem trgu, delu novoustanovljenega Inštituta za čebelarstvo itd. Poročila in razprava so pokazala, da je zveza dosegla v zadnjih mesecih precej uspehov, ki bodo nedvomno v mnogem pripomogli k hitrejšemu razvoju slovenskega čebelarstva. Medtem ko je lani znašala vrednost sredstev, s katerimi je zveza razpolagala, okoli 10 milijonov, se je vrednost letnih povečala letos na 60 do 70 milijonov din. Za razvoj čebelarstva bo dala zveza letos nad 10 milijonov dinarjev.

V zadnjih petih mesecih je prišla zveza izvažati med. Ko so pred tem čebelarji razpravljali o izvozu, so bili nekateri strokovnjaki mnenja, da s tem ne bo nič, češ, saj tudi v stari Jugoslaviji med ni šel, kdo ve kako na tuja tržišča; takrat so izvozili vseh predvojnih letih le 4 vagona medu. Navzilec je zveza razstavila v letošnjih poletnih mesecih svoje proizvode na dveh velesejnih v Gradcu, Trstu, Celovcu in v Frankfurtu. Uspehi niso zostali; že na velesejnih so se zastopniki zveze dogovorili s kupci iz Avstrije, Zahodne Nemčije, Italije in Švice o prodaji večje količine blaga. Kasneje pa je zveza sklenila pogodbo z belgijskimi kupci, ki bodo kupili

Slovenski med na avstrijskem, nemškem, švicarskem in belgijskem, matice pa na egiptskem, angleškem in švicarskem tržišču. — Novo ustanovljeni Inštitut za čebelarstvo čaka obsežne naloge.

kar 15 vagonov medu. Tako bo izvozila Zveza letos skupaj okoli 19 vagonov medu. Trenutno pa potekajo pogajanja z novimi kupci iz Francije, Švice in Avstrije. Za ustvarjene devize, ki jih bo prejela zveza dosti predvsem iz pogodb, sklenjenih na velesejnih, bo le-ta nabavila v tujini tiste predmete, ki jih je pri nas težko dobiti, kot na primer belo pločevino za embalažo, stroje za izdelavo satnice, opremo za Inštitut za čebelarstvo itd.

Možnosti za izvoz so izredno velike, zlasti v Zahodni Nemčiji, ki porabi letno okoli 1600 vagonov medu. Lastna nemška proizvodnja znaša le 600 vagonov medu, se pravi, da ga morajo vsako leto uvoziti okoli 1000 vagonov. Razen tega pa je jugoslovanski med zelo cenen, ker je dobre kakovosti. Odbor za gospodarstvo je pri tem ugotovil, da bo Zveza morala, če bo hotela povečati izvoz, zboljšati embalažo. Dosedanje izkušnje so namreč pokazale, da dobe Grki pri izvozu medu, ki je enake kakovosti kot slovenski, 200 dolarjev več pri toni samo

zaradi tega, ker je v okusah steklenicah.

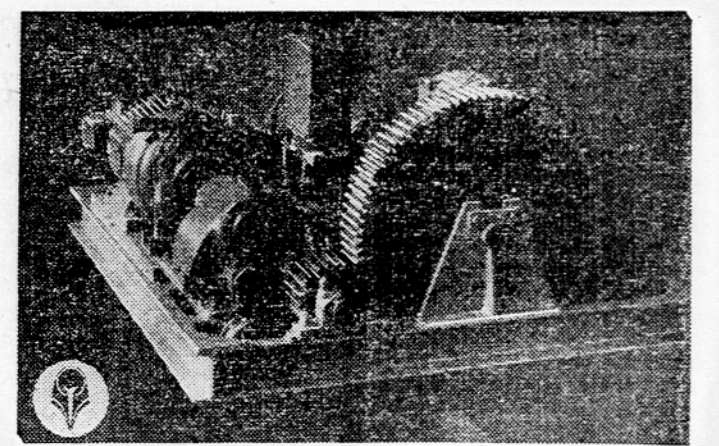
Zveza čebelarstev Slovenije je razen tega izvozila letos v Egipt, Anglijo in Švico 500 matice. Ker je v tisti pošiljki, ki je šla v Egipt po italijanski prometni poti, poginilo mnogo živali, bo zveza v bodoče poiskala druge boljše poti.

Odbor za gospodarstvo je nato razpravljal o prometu z medom na domačem tržišču. Ugotovil je, da porabimo v Sloveniji zelo malo medu. V zvezi s tem bo zveza bržkone organizirala v bodoče posebne medene tedne ali dni z namenom, da bi se potrošniki bolj spoznali z hranljivimi lastnostmi medu.

Zatem so članj odbora govorili še o nalogah Inštituta za čebelarstvo, ki bo proučeval življenje čebel in tehniko čebelarjenja, pogoje paše v Sloveniji, razre boleznih čebel, raziskoval kakovosti medu itd. Ob zaključku seje so razpravljali med drugim tudi o ustanovitvi večjega števila zbiralnic medu v Sloveniji in v ostalih krajih Jugoslavije. —ač—

Razstavni prostor Zveze čebelarstev Slovenije na celovškem velesejnu

Zerjavni maček nosilnosti 10 ton

Deseta skupna seja MLO v Celju

Občutno pomanjkanje strokovnjakov zavira uspešno delo aparata MLO — Celje je dobilo 45 novih stanovanj

V četrtek dopoldne je bila pod vodstvom predsednika MLO Rika Jermana deseta skupna seja mestnega zbora ter zbora proizvajalcev MLO v Celju. Seje se je udeležil tudi član izvršnega sveta FLRJ ter kandidat za zveznega poslanca celjske volilne enote tov. Franc Leskošek — Luka.

V začetku dela so ljudski odborniki potrdili sklep o priključitvi občine Store, Skofja vas ter Smartno v Rožni dolini mestu Celju. S to priključitvijo se je površina območja MLO povečala za 8062 ha, število prebivalcev pa za 10.773 (Store 5046, Skofja vas 3856, Smartno 1871 ljudi).

Iz poročila predsednika MLO Rika Jermana o delu administrativnega aparata MLO, ki šteje 67 uslužbenec, je bilo razvidno, da to število uslužbenecv še zdaleka ne zmore zadovoljivo opraviti vseh nalog. Položaj bo postal še kritičnejši v času, ko bo moral tudi MLO v Celju v smislu novih gospodarskih predpisov ustanoviti gospodarsko inspekcijo ter mestno gozdno upravo. Ne glede na to, pa je že trenutno stanje tako peneče, da je nujno misliti na dotok novega kadra zlasti visokokvalificiranih strokovnjakov kot ekonomistov, gradbenih inženirjev, arhitektov itd. Samo Svet za gospodarstvo bo moral v bližnji bodočnosti povečati število svojih uslužbenecv od 34 na 63, če bo hotel opravljati vse naloge, ki jih mestna skupnost zahteva. Podobno bodo morali povečati število uslužbenecv, seveda samo v manjšem obsegu, tudi ostali oddelki MLO. Ovir za dotok novih moči v vrste aparata MLO ni samo splošno pomanjkanje strokovnjakov, marveč tudi neugodni plačni sistem v drž. aparatu, ki je v primeri z gospodarskimi podjetji slabši. Kakor kaže, se bo to starje občutno popravilo šele z uveljavitvijo novih predpisov za ljudske odbore mest, ko bodo le-ti v okviru določene vsote sami odločevali o številu uslužbenecv in o njihovih zaslužkih.

V počastitev lanskih proslav 500-letnice mesta Celja so skoraj vsi delovni kolektivji prispevali iz sklada za samostojno razpolaganje določene zneske za gradnjo stanovanj. Tako se delovni kolektivji v te nemene zbrali nekaj nad 64 milijonov dinarjev. Za kritje gradbenih del treh stanovanjskih blokov ob Dečkovi cesti ter za gradnjo na Sladrovem trgu (vsi bloki bodo v kratkem popolnoma gotovi) pa je moral MLO iz svo-

jih sredstev prispevati skoraj enako vsoto, saj se dela na vseh teh blokih stala nekaj nad 125 milijonov dinarjev. V vseh treh blokih ob Dečkovi cesti je 38 stanovanj, v bloku na Sladrovem trgu pa 9. Da bi bila ta stanovanja pravično razdeljena v smislu višine prispevkov posameznih podjetij, je posebna odborniška komisija predlagala obema zboroma naslednjo rešitev: Od skupno 45 stanovanj naj jih dobijo delovni kolektivji 20. Nadaljnja razdelitev pa naj bi se izvršila takole: prosvetni delavci 6, zdravstvo 6, ustanove 6 ter splošni stanovanjski sklad 7 stanovanj. Ta razdelitev, ki jo je MLO tudi sprejel, je bila utemeljena z višino prispevkov tako delovnih kolektivov, kakor MLO, na drugi strani pa z družbeno potrebo po prosvetnih in zdravstvenih delavcih, ki jih Celje zelo potrebuje, pa njihov prihod zavisi le od zagotovitve stanovanj.

V nadaljevanju dela je MLO sprejel sklep, da se do sprejema osnutka zakona o upravljanju in razdeljevanju stanovanj mestni stanovanjski urad osamosvoji kot posebno telo MLO s pravico urejati stanovanjske zadeve prve stopnje. Njegov nadrejeni organ pa je odborniška komisija MLO. V tej zvezi je bil soglasno sprejet še sklep, da se vsem uradom, oziroma oddelkom MLO prepoveduje kakršnokoli delo okoli dodeljevanja stanovanj!

Po potrditvi nekaterih predlogov — odlokov Sveta za gospodarstvo so ljudski odborniki mesta Celja sklenili, da bodo v volilni sklad SZDL prispevali 200.000 dinarjev. M. B.

ING. VLADIMIR MUŠIČ — 60-LETNIK

Dne 26. oktobra l. praznuje 60. leto starosti inž. arh. Vladimira Mušiča, direktor Gradbenega tehnika MRS v Ljubljani. Njegovo izobrazbo je bilo posebej predvsem kristianjsko ljudske skupnosti. Kljub 60 let 70 odstotni inozemstvu, težko je bil ranjen ob I. svetovni vojni na italijanski fronti, je opravljal svoje delo od 1918 in s tako dolgo, kakršno imajo samo naši Krašanci. Veliko je ustvaril kot projektant in nadzorni inženir v gradbeni operaciji. Za časa okupacije so ga belogardisti odpeljali v Dachau. Po osvoboditvi se je posvetil strokovnemu delu in postal 1948. leta direktor novo ustanovljenega Gradbenega tehnika. Ljudska oblast ga je odlikovala z visokim redom Zasluge za narod in Redom dela, sola sama pa je dobila Prvi šernono nagrado za šeststo strokovnih učenikov.

IZ ZGODOVINE ODNOSOV VATIKANA DO SLOVENCEV.

Preobrat škofa Mahniča v jugoslovanskega rodoljuba

Dr. Anton Mahnič je kot fanatičen rimski katolik s težkim srcem gledal, kako je papež Pij IX. v imenu narodnostnega načela 1870. leta izgubil svoje »sveto« državo in kako je rimokatoliška Cerkev povsod zgubljala svoje srednjeveške privilegije. Zato je kot profesor bogoslovja v Gorici začel vneto presajati borbena navodila Leona XIII. na slovenska tla. Letu 1884 se je zaletel v slovensko literaturo in sploh v umetnost. Prizanesel ni niti duhovniku Gregorčiču, ki mu je očital, da so njegove pesmi brezverske in protiverške. Toda Mahničevu strupeno kopje proti umetnosti se je kmalu zlomilo. Celo katoliški ideolog dr. Aleš Ušeničnik je kasneje priznal, da je Mahnič »brez potrebe šel s filozofskimi kanoni zoper Gregorčiča... in v slab glas spraval svojo kritično metodo.« (Revija KA, 1942, str. 111.) V politiki pa je Mahnič uspel kljub svoji slaboglasni metodi in postati ustanovitelj borbene slovenskega klerikalizma.

Papež Leon XIII. je katoličanom ukazal aktivno in samostojno politično delovanje. (Immortale Dei, 1885.) Po tveh navodilih je Cerkev povsod pridržala katoliške shode in ustanavljala klerikalne stranke. Prvi tak šod v Avstriji je bil 1771 in naslednji 1839. leta na Dunaju, ki so se ga udeležili tudi slovenski klerikali iz Mahničevega kroga.

Mahnič je 1838. leta začel izdajati revijo »Rimski katoliček«, s katerim je začel širiti vatikanske in svoje bojne nazore. Bil je legitimist in nasprotnik prirodnega prava. Zato je zavračal narodno suverenost in razumljivo najbolj

obsojal uničenje papeške države. Nasprotoval je samoodločbi narodov in njihovi popolni enakopravnosti, češ da vsakemu narodu pripada po božji volji posebna vloga v zgodovini. Zato je bil proti zdajdnji Sloveniji po prirodnem pravu in proti enakopravnosti Slovencev ter zagovarjal avstrijski legitimizem in zgodovinsko pravo. Obsojal je katoliški liberalizem, liberalizem in socializem ter poudarjal, da »našim škofom tiče prva beseda v notranji politiki.« (Fran Erjavce, Zgodovina katoliškega gibanja na Slovenskem, Ljubljana 1928, str. 43.)

Za svoj ultramontanizem je Mahnič hotel pridobiti celo jugoslov. rodoljuba Strossmayerja. Škof Strossmayer je 18. marca 1891 svojim slovenskim prijateljem po svojem tajniku Cepeliču sporočil, da »ne bo dr. Mahniču ničesar odgovoril, ker dr. Mahnič tega ni vreden. Vam pa priporočam (Strossmayer), da dr. Mahniča in njegove pristaje v svojih časopisih pobijate... S tem boste tem »rimskim« katolikom najbolj spodenili tla pod nogami... Dr. Mahnič in Vaša visoka duhovščina spadajo v vrsto onih nemških škofov, ki so preganjali sv. Cirila in Metoda. Če bi bila danes sv. Ciril in Metoda še živa, bi ju dr. Mahnič brez dvoma proglasil za heretika in bi ju dal vreči v ječo. G. Mahnič in njegovi patroni ne bodo pomagali sveti katoliški stvari... Sebe pa bodo, da ne bodo niti opazili, postavili v vrsto sovražnikov slovenskega naroda, ki jih bo mrzil... Jasnno je, da Mahniču in njegovim patronom ni na srcu vera, temveč usluga oblatnikom. Ponositi bodo slo-

vanstvo in povzdigniti nemstvo... in kdor tako dela, ni pravi duhovnik.« (Ivan Hribar, Moji spomini, I. del, Ljubljana 1928, str. 114. in 115.)

Vso oporo pa je Mahnič našel pri novem ljubljanskem škofu dr. Jakobu Missli, ki je 1884. leta za liberalnejšim škofom dr. Pogačarjem kot ljubljenski avstrijskega cesarja Franca Jožefa I. zasedel ljubljansko škofijo, da bi s papeževim blagoslovom Slovence čim tesneje povezal s črnožolto katoliško monarhijo. Dr. Missia, vzgojen v nemškem Gradcu in katoliškem Rimu, je bil oduševan slovenskemu narodu, kar je moral priznati tudi katoliški ideolog dr. Aleš Ušeničnik. Pravosodnemu ministru Schönbornu je knezoškof Missia pripovedoval, da je slovenski jezik še tako neboljen in narečja tako različna, da se morajo pridigarji truditi, če hočejo, da jih ljudje razumejo. (Franjo Suklje, Iz mojih spominov, I. del, str. 160.) Ko se je ta škofova izjava razvedela v javnosti, je med Slovenci nastalo veliko ogorčenje. Navti politik Ivan Hribar pa je 1894. leta celo poslal spomenico papežu:

»Jakob Missia... ni prijatelj našega jezika, katerega je na vprašanje pravosodnega ministra grofa Schönborna omalovaževal kot narečje, ki se v vsaki vasi drugače govori. Krškemu škofu (dr. Josipu Kahnu), ki se je hotel učiti slovenski, je očistoval to namero... Ob tisočletnici smrti slovenskega apostola sv. Metoda se je ustanovila v Ljubljani družba sv. Cirila in Metoda, katere pravil § 2 veli: »Družbe namen je vsestransko podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi...« Duhovniki, ki delajo zopet, so pre-

duhovniki v cerkvah na prižnicah in v spovednicah sedaj, ko se volijo poslanci v deželni zbor, strastno bore zoper narodno stranko. Zoper njo je izza ukaza imenovanega vladike v posameznih cerkvah izpostavljen Najsvetejši, kakor nekaj zoper Turke...« (Hribar, Moji spomini, I. del, str. 251. in 252.)

Missia je prav tako žejel, da bi Slovenija ostala zaostala kmetijska dežela. Ivanu Hribarju je dejal, »da se boji okrepitve socialistične stranke, ako država sežida delavnic državnih železnic v Ljubljani. Na mojo pripombo, da se s tem ljubljana poveča in se velja povzdignje, menil je, da to ne odvaga nevarnosti, ki zanjo pomeni ojačenje socializma.« (Prav tam, str. 254.) Mahničevi in Missievi smišljeniki so se 1892. leta zbrali na prvem katoliškem shodu v Ljubljani. Shod je hotel »priznati slovensko ljudstvo na odločilni boji med Kristusom in Antikristom« ter ga zato združiti okrog konservativne zastave z geslom: vse za vero, dom, cesarja, »katero je toliko let tako častno in zmagovito nesli nepozabni oče dr. Janez Bleiweis.« (Poročilo, Ljubljana 1893, str. 271.)

Cesar je Missio za njegovo zvesto službovanje črnožolto monarhiji 1897. leta povišal za nadškofa v Gorici in 1899. leta ga je še papež nagradil s kardinalskim klobukom. Mahničeva pa sta 1896. leta imenovana za škofa na Krku, da bi od tam tudi na Hrvaško zanesel ultramontanski klerikalizem. Zlasti pa sta Dunaj in Vatikan z Mahničevim, »ki je veljal za bolj rimskega od samega Rima, numerarjala v krški škofiji tretji članovce v cerkvenem bogoslužju« (I. Radič, Antun Mahnič, str. 104.) Tam je škof Mahnič spoznal, da se le italijanaši ogrevajo za latinščino, Hrvati pa se oklepajo glagolice. In Mahnič se je po dolgem študiranju 1901. leta odločil — za glagolico ter jo odločno branil, zaradi česar je prišel v spor z Dunajem in Vatikanom, čeprav je v vsem ostalem ostal zvest »rimski katolik«!

Krk so 14. oktobra 1918 okupirali Italijani. Mahnič je zaradi italijanskih nasilstev poslal mirovni konferenci obširen memorandum in pred italijanskimi osvajalci pogumno branil hrvaške narodne pravice. Ker je močno zbolel, se je hotel iti zdraviti v Jugoslavijo, a ga je admiral Cagani z zvijačo odpeljal v internacijo. Od tam je Mahnič skrivaj poslal v Zagreb svoj poslednji članek: »Napočil nam je veliki dan, na nebu se nam je prikazala SHS. Narod moj, v tem znamenju boš zmagal! Hrvati, Srbi, Slovenci!... Samo v enotnosti je vaša rešitev, vaša bodočnost. Kje je izdajalska roka, ki bi se drznila rušiti to enotnost?« (Prav tam, str. 198.) Tako je Mahnič pred svojo smrtjo iz fanatičnega »rimskega katolika« postal iskren jugoslovanski rodoljub, ker je na svoji koži občutil civilizacijsko rimskega imperializma in nepriznanost prav tako italijanskega Vatikana.

Rim in Vatikan sedaj poznajmo še bolje. Zato je za cerkvene kroge, ki res žele ostati povezani s svojim ljudstvom, danes pereče, da odrečijo poslušnost vatikanskim političnim smernicam in obsodijo papežev blagoslov italijanskemu imperializmu. Pri tem nikakor ne gre za cerkveno nepokorščino Vatikana in formiranje kake narodne cerkve, česar nihče ne pričakuje. Kdor tega ne stori, postane, kar niti Mahnič ni hotel postati!

Franček Sajc.

SPORT

Ali je bilo delo res nedokončano?

Še nekaj odmevov z nedavne izredne skupščine nogometne zveze v Zagrebu

O izredni skupščini Nogometne zveze Jugoslavije, ki je bila v začetku tedna v Zagrebu in od katere smo pričakovali mnogo več konkretnega, kakor smo slišali do sedaj, piše des naš tisk precej obširno. Iz raznih poročil o poteku te zasedanja, najzlasti nogometne organizacije vse bolj odseva ugotovitve, da je tudi to zborovanje že čas potekalo o znamenju svedeh tabornikov, ki sta se razšla, ne da bi bila delo končano. To odbojstvo ustvarja iz pisanja naših sodnih dnevnih in sportskih listov, ki gledajo na ta dogodke precej različno. Bržkone bo nadaljnji razvoj dogodkov sam pokazal, ali je bilo nedavno situacija resna zadolžnost ali ne, naša dolžnost je, da kot kronist dodamo k dosedaj objavljenim informacijam o tem dogodku še nekatero podrobnost.

Resolucija ugotavlja, da je bil storjen napredek v nogometnih organizacijah, kar najbolj dokazuje rezultati. Hkrati pa naglašajo, da razvoj nogometnih organizacij zaostaja za našim splošnim družbenim razvojem. Resolucija navaja dalje, da je imel upravni odbor preiskavo pooblastila in je zamenjal skrb o osnovnih organizacijah na terenu. Razen tega pa poudarja, da je pomankanje statističnih in popolnih pravilnikov prav tako pripomoglo k nesojalnemu. Prejšnji izvršni odbor je grešil, ker ni izvedel sklepa skupščine iz lanjskega novembra o registraciji demobiliziranih borcev v roku 8 dni, če se vračajo v matične klube.

Resolucija ne odobrava poti, ki jo je ubral nogometni odbor. Vojvodine pri registraciji Veselovića, in je imel menjava, da gre, tem primeru za nedisciplino. Besedilo zagovarja stališče, da je ta odbor izključno odgovoren za situacijo, ki je nastala v zvezi s tem igralcem, hkrati pa priča, da je bil ostavka, da je bila ostavka članov upravnega odbora pravilna. V resoluciji so nadalje naštevali naloge, ki čakajo novi upravni odbor. Le-ta mora izdelati načrte pravilnikov in statuta ter jih najkasneje dva meseca pred rednim občinam izborom dati v javno razpravo. Dalje vsebuje tudi odločke o potrebi razmejitve igralcev med amatere in neamatere ter o potrebi osamosvojitve komisije

Resolucija ne odobrava poti, ki jo je ubral nogometni odbor. Vojvodine pri registraciji Veselovića, in je imel menjava, da gre, tem primeru za nedisciplino. Besedilo zagovarja stališče, da je ta odbor izključno odgovoren za situacijo, ki je nastala v zvezi s tem igralcem, hkrati pa priča, da je bila ostavka, da je bila ostavka članov upravnega odbora pravilna. V resoluciji so nadalje naštevali naloge, ki čakajo novi upravni odbor. Le-ta mora izdelati načrte pravilnikov in statuta ter jih najkasneje dva meseca pred rednim občinam izborom dati v javno razpravo. Dalje vsebuje tudi odločke o potrebi razmejitve igralcev med amatere in neamatere ter o potrebi osamosvojitve komisije

Nacifašistična milica stopa na plan

Neofašistične organizacije so že poprej napravile načrt za organiziranje oboževnih tolpe v Trstu in Gorici

Trst, 23. okt. V namenu nasilne priključitve Trsta k Italiji in organiziranja terorja nad slovenskim prebivalstvom cone A je italijanska vlada, kakor je izvedel Jugopres, naročila irendentističnim strankam in znanim fašistom, naj organizirajo ilegalne oboževne čete v mestu in v vseh krajih cone A. Po informacijah Jugopresa je dobil bivši poveljnik tržaške civilne garde (Guardia Civica) zloglasni fašist Savo Fonda nalog, naj pripravi organizacijo posebnih udarnih oddelkov (skvadrov), ki naj bodo sestavljeni iz pripadnikov raznih bivših in sedanjih fašističnih organizacij in oboževnih formacij italijanskih političnih strank v mestu (demokričanske, fašistične italijanske socialnega gibanja, monarhistov itd.).

imel z istim namenom tudi bivši župan Trsta v dobi nemške okupacije Pagnini posebne tajne sestanke s funkcionarji in vidnejšimi člani bivše civilne garde. Na enem teh ožjih sestankov je bilo sklenjeno, da bodo zahtevali od italijanske vlade odobritev za obnovo te nacifašistične policijske formacije.

Največjo aktivnost razvija v tej zvezi fašistično italijansko socialno gibanje (MSI) v coni A. Tajniki lokalnih organizacij so že dobili navodilo, naj pripravijo vse potrebno za formiranje posebnih čet za akcije proti slovenskim prebivalstvu, slovenskim ustanovam in uglednejšim slovenskim ljudem.

Kakor je nadalje izvedel Jugopres, so skvadri MSI že ustanovljeni v Gorici. Italijanske oblasti so razdelile orožje tistim pripadnikom teh formacij, ki stanujejo v slovenskih krajih. Mobilizacijski načrt MSI, ki je bil izdelan že pred časom, dooloča med drugim ustanovitve pripadnikov irendentističnih organizacij. Mnogi člani teh organizacij, ki so bili že pred letom 1945 zelo aktivni v fašističnih akcijah, so že dobili poziv, naj bodo pripravljeni.

Nadalje se je izvedelo, da je

stirih teritorialnih čet v Trstu. Prav tako organizirajo oboževne čete iz pripadnikov bivšega fašističnega napadalnega bataljona »Venezia Giulia«. Obnovljena bo tudi bivša fašistična in železniška policija, ki bo dobila posebne diverzantske naloge.

V demokratičnih krogih v Trstu opozarjajo na te zahrbtnje

načrte italijanske vlade in podčrtavajo nevarnost, ki jo pomenijo za mirno prebivalstvo STO te ilegalne oboževne fašistične formacije. Opozarjajo tudi, da je Rim naročil irendentističnim krogom v mestu, naj preidejo k neposrednim akcijam, ker se ni posrečilo pridobiti tržaškega prebivalstva za priključitev Trsta k Italiji.

Angloameriški diktat je izzval upor svetovnega javnega mnenja

Skopje, 23. okt. Sekretar komisije za mednarodne zveze zveznega odbora SZDL Jugoslavije Vladimir Dedijer je imel nocoj na delavski univerzi v Skoplju pred številnim občinstvom predavanje o samovoljnem sklepu Angloameričanov v luči mednarodnega prava. V svojem predavanju je med drugim naglasil, da sta ZDA in Velika Britanija s tem svojim sklepom kršili mirovno pogodbo in eno osnovnih načel mednarodnega prava, načelo

enakopravnosti narodov. Hkrati je s tem kršena tudi Ustanovna listina Združenih narodov in njena osnovna načela. S tem samovoljnem sklepom pa je kršeno tudi načelo neodvisnosti naše države, kar pomeni v konkretnem primeru kršitev miru v tem delu sveta.

Govorec o pritisku, ki ga skušajo izvajati na našo državo z zbiranjem čet na naši meji, da bi tako izsilili priznanje svojega sklepa z dne 8. oktobra, je Dedijer poudaril, da je to očitna kršitev 34. člena Ustanovne listine in kršenje načela mirovljubnega sodelovanja med narodi. Zato je imelo to dejanje tudi tako velik odmev po vsem svetu. Nikdar v razvoju naše revolucije, je poudaril Dedijer, nismo imeli večje podpore svetovnega javnega mnenja, kot smo je bili deležni 8. oktobra. Zoper ta diktat je nastal pravi upor svetovnega javnega mnenja. Ukrep Angloameričanov pa je tudi razgalil Atlantski pakt kot instrument za podpiranje agresije in italijanskega imperializma na Balkanu.

Pella potuje v Pariz

Rim, 23. okt. (Tanjug). Iz vladnih krogov se je zvedelo, da bo predsednik italijanske vlade Pella 29. t. m. odpotoval v Pariz. Uradno so sporočili, da je povod predsednikovega potovanja sestanek Evropske obrambne skupnosti, na katerem bodo razpravljali o letnem poročilu. V političnih krogih pa poudarjajo, da Pella kot predsednik vlade gotovo ne bi bil navzoč na tem sestanku, če ne bi bil tudi drugi vzrok za njegov obisk v Parizu. Kakor računajo, francoska vlada še ni zavzela dokončne stališča glede Trsta. Pella bi, kakor zagotavljajo v političnih krogih, rad posredoval pri predsedniku francoske vlade, da bi Francija spremenila svoje stališče in podprla italijanske zahteve v tržaškem sporu.

V nekaj vrstah

London, 23. okt. (r) Danes so slovesno odprli razstavo jugoslovanskih srednjeveških fresk. Ki vzbujajo veliko pozornost, in je bil že prvi dan razstave zabeležen izredno številni obisk.

London, 23. okt. (r) Pri splošnih parlamentarnih volitvah v Severni Irski je zmagała unionistična stranka, ki je dobila 37 od skupnega števila 52 poslancev v parlamentu. Unionisti so v vladi že od leta 1921 in se zavzemajo za nadaljnjo pripadnost Severne Irske britanskemu imperiju.

Dunaj, 23. okt. (r) Danes je prislo iz Madžarske 230 nemških in avstrijskih vojaških ujetnikov, ki so bili prej v sovjetskem vojni ujetništvu, a so jih od tam poslali na prisilno delo na Madžarsko. Izpovedali so, da so madžarske straže 4. oktobra strelale na uletnike, ker so demonstrirali proti zahtevi, naj bi se povečali delovni storišča in podaljšali že itak 12-urni delovni dan. Pri tem spopadu je bilo 5 ujetnikov ubitih, 23 pa hudo ranjenih.

Japonska sprejeta v GATT

Zeneva, 23. okt. (r) Japonska je bila danes sprejeta kot izredni član v okviru GATT, to je organizacije 33 držav, ki so sklenile poseben carinski in trgovinski sporazum. Sestindvajset članic je glasovalo za sprejem Japonske, 7 držav, ki pripadajo britanskemu imperiju, pa se je glasovanja vzdrazilo. Proti sprejemu Japonske v to organizacijo je nastopila zlasti Anglija, ki se močno boji japonske konkurence.

Velika stavka londonskih šoferjev

London, 23. okt. (r) V Londonu je nastal zelo resen položaj, ker: že 5 dni stavka 2.600 šoferjev, ki prevajajo bencina za javni promet. Zaradi tega so morali občutno skrajšati avtobusni promet. Hudo se občuti pomanjkanje bencina tudi pri domovnih živih, tako da je zadnja dva dneva nastalo v osemmilionjskem mestu občutno pomanjkanje. Vlada je zato sklenila posebej v stavko z vojaštvom. Od

GENERALNA SKUPŠČINA OZN

Nove obsodbe kolonialnega sistema

New York, 23. okt. Generalna skupščina je danes soglasno imenovala tri člane posebne komisije, ki naj predlaga na temelju na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine OZN, kako naj bi se reševale prošnje za sprejem v članstvo Združenih narodov. Prav tako je Generalna skupščina s 54 glasovi proti enemu glasu sprejela predlog, naj bi vse države, ki še niso članice Združenih narodov, sprejele in podpisale konvencijo o političnih pravilih žena. S 50 glasovi in 6 vzdržanimi glasovi je Generalna skupščina sklenila, naj se prenesejo na OZN funkcije in pooblastila, ki jih je imelo nekdanje Društvo narodov na temelju konvencije o prepovedi suženjskega dela, sprejete že septembra 1926. letu.

Politični odbor Generalne skupščine je danes nadaljeval debato o vprašanju Tunisa. Kot prvi je nastopil irski delegat, ki je v svojem govoru naglasil, da je OZN dolžna skrbeti za mirno rešitev tega prečnega vprašanja. Govornik je obtožil Francijo, da s svojim bojkotiranjem razprav o Tunisu še oglablja in razširja ves problem. V istem smislu je govoril tudi pakistanski delegat, ki je zahteval neodvisnost Tunisa.

Odbor za skrbništvo je potrdil, da imajo študenti iz dežel pod skrbništvom pravico do izobraževanja v inozemstvu s pomočjo podpor, ki jih delijo mednarodne organizacije. Kolonialne države so doslej ovirale in zatirale prosvetno delo v deželah, ki so pod skrbništvom. Med debato je jugoslovanski predstavnik Aleksander Božović naglasil, da je svobodno prosvetno življenje v deželah pod skrbništvom potrebno predvsem zaradi tega, da se budu nacionalna zavestnost ter občutke skupnosti vseh kolonialnih narodov.

Z 51 glasovi je Generalna skupščina, 23. okt. (r) Poljska vlada je zahtevala ovpoklic daneskega konzula v Gdini, češ da je omogočil neki poljski državljanu z lažnim pomnim listom k begu v tujino. Danska vlada je zoper to protestirala, navajajoč, da je dotična poljska državljanica ukradla potni list konzulove žene.

Washington, 23. okt. (UP). Novi ameriški veleposlanik v Jugoslaviji James Riddleberger je napravil danes poslovilni obisk pri predsedniku ZDA Eisenhowerju. Prihodnji teden bo odpotoval z ladjo iz ZDA in bo v začetku novembra prispel v Beograd.

Ze nad 100 smrtnih žrtev poplav v Kalabriji

Rim, 23. okt. (r) Čeprav je danes deževje v južni Italiji ponehalo, zavzema katastrofa v poplavljenem področju v Kalabriji vedno večji obseg. Po dosedanjih ugotovitvah je ugotovljenih že nad 100 smrtnih žrtev. Obširna področja so popolnoma zamočvirjena, po travnikih pa leže kadavri poginule živali. Nad 20.000 ljudi je brez strehe. Vse prometne zveze so pretrgane. Vojaštvo sedaj z vso naglico popravlja nasipe, živila in zdravila pa morajo dovažati s čolni. Ameriška vojna mornarica v Sredozemlju je dala na razpolago večje število letal in helikopterjev. Skoda se ne da še niti približno oceniti.

Spet vrsta tekem za točke

Ordred gostuje jutri proti Lokomotivi v Zagrebu

Po 14 dneh odmora v katerih smo doživeli pomembno mednarodno zmago s Francijo v Zagrebu in bi zadovoljno pričeli zborovanje, ki bo sprejela goste Varde iz Skoplja. Makedonci so včasih časa mnogo uspešnejši od Bosancev, toda domaći igrači se v današnji tekmi prednost, s katero je treba resno računati. V Novem Sedu bosta obrabunala za točke Vojvodina in Radnički, v Osijeku pa Proleter in Spartak. Tudi tukaj bi utegnili postopoma donosega travniške prvenstveno tekmovalne v vseh razredih.

Sesta tekma tega kola pa za znanca ljubljano še prav posebej. Ljubljanski Ordred mora jutri — po senzacionalnem uspehu nad Crveno zvezdo v Ljubljani — na gostovanje v Zagreb, kjer bo imel za nasprotnika zadnjeplestirano Lokomotivo. Zagreb bo imel zadnji na tabeli, kar pa jih gotovo ne bo motilo, da bi ne naveli vseh sil ter skušali obrzati vse izkupičke doma. Ordredom bi svetovali, naj to nedeljo ne porablja na svoj zmagoviti uspeh na ljubljanskem stadionu in naj se ložijo jutrišnjega nasprotnika enako skrbno in odločno, kakor bi se ga bili morali v drugih zanjle morda manj ugodnih okoliščinah. Zmage v Zagrebu in v Ljubljani zagotovo vedno hudo na niti!

Za dve tekmi okrnjeni score bodo imeli v V. kolu

II. zvezne lige zavoljo tega ker sta Velež in Mečva opravila to delo že pred tednom dni. Zmagovito so zmagali v Zelenišču. Napredak dovoznika za preložitve medsebojnega dvojnoba na nedeljo, 8. novembra. Tako bodo jutri v borbi za točke te lize igrali samo naslednji pari:

Zagreb in Sibenik v Zagrebu Borac in Budućnost in Banjški in Lovćen in Branik na Cetinu. Popolno kolo in sicer že VI. zaporedno — je jutri na vrsti tudi v hrvatsko-slovenski ligi. Nasprotniki tega kola so razporejeni takole:

Celje: Ključvar — Korotan, Vardar: Lohodva — Kvarner, Reka: Lokomotiva — Tekstilac, Borovo: Slaven — Sesteta, Ljubljana: Zeleniščar — Split. Slednje bodo imeli svoj poseben sporod še klubi vzhodne skupnine v slovenski ligi, ki bodo igrali naslednjih pet tekem:

Aluminij — Proleterec Rudar (T) — Drava, Rudar (S) in Zeleniščar, Sobota — Kovinar (S) in Nafta — Celje.

Telem v zahodni skupini tudi nedeljo ne bo. Domžalčani so oskrbeli za nocojtni score doma sami in vobavili tdkaj enastorotni Ordreda B, s katerim bodo ob 15 odigrali prijateljsko tekmo s predtekmo ob 14. ur.

HRVATSKO — SLOVENSKA LIGA V BOKSU

Jadran (Pula) — Ordred V II. kolu hrvatsko — slovenske boksaške lige se bosta jutri v nedeljo srečali moški Jadran in Ordred v domačem Ordredu. V vrstah Jadrana nastopajo večina mornarji, med katerimi so sami pravi dobri boksačji. Drobnoj bo v veliki Unionski dvorani s pričetkom ob 10.30. ur. Cene vstopnicam so 60 in 40 din. Predprodaja v društveni pisarni, Kidričeva 9.

„SLAVOLOK ZMAGE“

Začutil je ostro, neznošno bolečino. Nekaj se je trgalo v njem, se pretirgalo. Moj bog, moj bog, je pomislil, da morem tako trpeti. Sam sebi gledam čez rame, a to ne spremeni nič. Vem, če bi jo dobil, bi jo spet izpuštil, a to mojega poželenja ne pogasi. Seciram to kakor mrtvo truplo na mizi v mrtvašnici — pa je še tisočkrat bolj živo. Vem, da bo nekaj minilo — a nič ne pomaga. Z oslepelimi očmi je strmel navzgor k oknu in se čutil strahotno smešnega — in tudi to ni nič spremenilo. Težak grom je nenadoma zabobnel nad mestom. Kaplje dežja so udarile v grmovje. Ravic je vstal. Videl je, kako je črno srebro obrizgalo cesto. Dež je začel peti. Debele kaplje so ga udarjale po obrazu. In hipoma ni vedel več, ali je smešen ali beden, ali trpi ali ne — vedel je samo še, da živi. Živel je! Bil je tu, imelo ga je spet, stresalo ga, ni bil več gledalec, ne človek, ki stoji ob strani, veliki sijaj čustva, ki ga ni moči kontrolirati, mu je spet šinil po žilah kakor ogenj po ceveh visoke peči, bilo je malone vseeno, ali je srečen ali nesrečen, živel je in polno čutil, da je živel in to je bilo dovolj! Stal je v dežju, ki se je usipal nanj kakor ogenj iz nebeških strojnic. Stal je tam in bil je dež in vihar in voda in zemlja, bliski z obzorij so se krizali v njem; bil je kreatura in element; nič ni imelo več imena in ni bilo osamelosti zaradi tega, vse je bilo isto, ljubezen, lijoča voda, bledikasti ognji nad strehami, zemlja, ki je bila, kakor da se boči, nobenih meja ni bilo več,

in on je spadal v to in sreča in nesreča so bile samo še prazne strožnice, ki jih je odvrlo mogočeno čustvo, da živi in se čuti živega. »Ti tam gori,« je dejal proti razsvetljenemu oknu in se zasmeljal in ni vedel, da se smeje. »Ti lučka drobna, ti fata morgana, ti obraz, ki imaš čudno oblast nad menoj, na tem planetu, na katerem jih je sto tisoč drugih, boljših, lepših, pametnejših, dobrotnejših, zvestejših, razumejših — ti naključje, ponoči vržejo mi na pot, ki si padlo v moje življenje, ti naplavljeno, misli prazno čustvo, ki si me vzelo v last, ki si se mi v spanju priplazilo pod kožo, ti, ki ne veš o meni skoraj nič drugega, ko da sem se upiral, in si se mi zato metala v objem dotlej, dokler se nisem več upiral, in ki si hotela potem dalje, bodi pozdravljen! Tu stojim in mislim sem, da ne bom nikdar več stal tako. Dež mi prodira skozi srcajo in je toplejši in hladnejši in mehkejši kakor tvoje roke in tvoja koža, tu stojim, in beden in s kremplji ljubosumja v želodcu, zahtevajoč te, zaničujoč te, občudujoč te in obožujoč te, ker si vrгла blisk, ki je vžgal, blisk, ki počiva v slednjem krlitu, iskro življenja, črni ogenj; tu stojim, ne več mrtvec na dopustu z drobnim cinizmom, sarkazmom in trohico poguma, ne več mzel; živ spet, trpeč zastran mene, toda spet odprt neurjem življenja, rojen nazaj v njegovo preprosto oblast! Blagoslovljena, madona z bežnim srcem, Nike z romunskim naglasom. Sen in prevara, razbitje ogledalo nekega temnega boga, nič sluteča — bodi zahvaljena! Nikdar ti ne bom povedal, ker bi nesmiljeno kovala kapital iz tega, toda ti si mi vrnila, česar mi niso mogli vrniti ne Platon, ne zvezdne krizanteme, ne beg ne svoboda, ne vsa poezija ne vse usmiljenje, ne obup in ne najvišje in najpotrpejlivejše upanje; preprosto, močno, neposredno življenje, ki se mi je zdelo kakor zločin v teh časih med katastrofo in katastrofo!

Bodi pozdravljena! Bodi zahvaljena! Moral sem te izgubiti, da bom vedel to Bodi pozdravljena! Dež se je spremenil v srebrno, migljajočo zaveso. Grmi so začeli dišati. Zemlja je močno in hvaležno vonjala. Nekdo je planil iz na-protne hiše in potegnil streho z rumenega roadstera. Bilo je vseeno. Vse je bilo vseeno. Noč je bila tu, stresala je dež z zvezd, tajinstveno oplajajoč je padal na kamnito mesto z njegovimi vrtovi in drevedri, milijoni cvetov so ponujali svoja pisana plodila in ga sprejemali in padal je na milijone razkrcenih, okriljenih vejnatih rok in se rinil v prst k temni združiti z milijoni čakajočih korenin; dež, noč, narava, rast so bili tu, ne oziraje se na uničevanje, smrt, zločin, krive svetnike, zmago ali poraz; bili so tu kakor vsako leto, in v tej noči je spadal on k njim, on, odprta lupina, porajajoče se življenje, življenje, življenje, življenje, pozdravljeno in blagoslovljeno! Sel je naglo po vrtovih in cestah. Ni se oziral nazaj; hodil je in hodil, in krošnje Boulognskega gozda so ga sprejele kakor ogromen, brneč panj; dež je bobnal po njih, upogibale so se in odgovarjale in njemu je bilo, kakor da je znova mlad in da gre prvikrat k ženski. XXXIV. »Kaj želite?« je vprašal natak Ravica. »Prinesite mi —« »Kaj?« Ravic ni odgovoril. »Nisem vas razumel, gospod,« je rekla natak. »Karkoli. Prinesite mi kaj.« »Čašo pernoda?« »Da —«